

Vapaa

3/2012 • Vapaa-ajattelijain liitto

Ajattelijä

Vapaa-ajattelijain Liitto ry
75 vuotta

Rehtori pakotti
osallistumaan joulukirkkoon

Vapaata ajatusta
jo yli sata vuotta

Vapareiden tempauksia
vuosien varrelta

Jäsentensä
kokoinen liitto

TUNNUSTUKSETON SUOMI

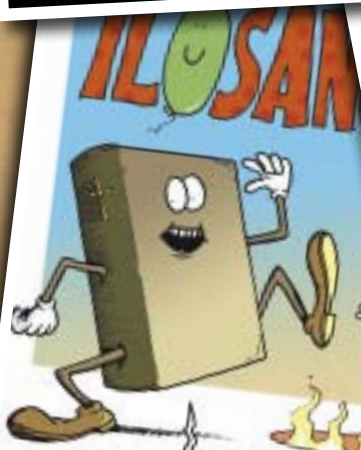
huomenna sivu 3

USKONNOTTOMIEN PERUSOIKEUDET

mistä kunta saa päättää? sivu 10

JUMALATTOMAT PILAKUVAT

sivut 20-25

Tunnustuksellinen Suomi

eilen ja tänään

Petri Karisma

Vaikka Vapaa-ajattelijain Liitto ry. täyttää nyt syksyllä 75 vuotta, ulottuu uskonnottomien järjestäytynyt toiminta 1920-luvulle. Tuohon aikaan Suomessa toimi useita siviilirekisteriyhdistyksiä. Poliittisen tilanteen kiristyttyä 1930-luvun lopulla lakkautettiin joitakin siviilirekisteriyhdistyksiä, mm. Tampereen Seudun Siviilirekisteriyhdistys. Tampereen Seudun Siviilirekisteriyhdistyksen lakkautti niinkin keskeisesti Suomen historiaan vaikuttanut henkilö kuin **Urho Kekkonen**.

Toisen maailmansodan jälkeen vapaa-ajattelijayhdistykset ovat sentään saaneet toimia. Vapaa-ajattelijat eivät olleet radion, television tai lehtien suosiossa. Kun yksi yhteiskunnallinen toimija jätetään huomiotta, on tämän tahon ajatusten levittäminen huomattavan vaikeaa. Tuolloin vallinnut yhtenäiskulttuuri ei sallinut soraäänä. Muistan kuulleen kertomuksen, jonka mukaan Tampereen vapaa-ajattelijat eivät saaneet julkaista maksettua ilmoitusta yhdistyksen kokouksesta Aamu-lehdessä. Tämän tasoinen toiminnan vaikeuttaminen on välttämättä näkynyt toimijoiden motivaatiossa.

Vapaa-ajattelu on menneinä vuosikymmeninä ollut huomattavan vaikeaa. On hatunnoston paikka niille vapaa-ajattelijaille, jotka ovat toimineet läpi vuosikymmenien ja pitäneet vapaa-ajattelun lippua korkealla. Jos vapaa-ajattelijayhdistykset olisi päästetty jossain vaiheessa kokonaan kuolemaan, olisi toiminnan aloittaminen ollut merkittävästi vaikeampaa kuin vanhoilta sijoilta jatkaminen.

Internet on kaiken kaikkiaan merkittäväällä tavalla helpottanut vapaa-ajattelijoiden toimintaa. Se mahdollistaa täysiverisen toiminnan myös tahoille, joilla ei ole mahdollista laittaa merkittäviä taloudellisia panostuksia vaikkapa lehteen. On ollut hienoa ja onnistumisen kannalta keskeistä, että vapaa-ajattelijoiissa on ollut viime vuosina mukana paljon tietotekniikan ammattilaisia. Heidän osaamisellaan on voitu toteuttaa monia hienoja internetprojekteja kuten eroakirkosta.fi -palvelu ja et-opetus.fi -projekti. Eroakirkosta.fi -palvelun kautta on tähän mennessä eronnut yli 320 000 Suomen evankelisluterilaisen kirkon jäsentä. Tämä valtavan eronneiden määrä osoittaa, ettei Suomi

Hatunnosto niille vapaa-ajattelijaille, jotka ovat toimineet läpi vuosikymmenien!

Nykyinen toimintaympäristö ja toimintaedellytykset ovat huomattavasti helpommat kuin aikaisemmin. Kun aikaisemmin halusi saada omia ajatuksiaan laajempaan levitykseen vaikkapa sanomalehtiin, oli täysin lehden tekijöiden armoilla, saiko sen julkaistuksi. Tätä ongelmaa ei enää ole. Juttu voidaan laittaa internetiin kaikkien luettavaksi. On tietenkin toinen asia, kuinka moni lukee jutun. Sama tilanne on myös paperilehdellä. Internetissä julkaistussa jutussa on se hyvä puoli, että juttu löytyy internetistä myös sen jälkeen, kun paperilehti on heitetty paperinkeräykseen. Vapaa-ajattelijoiden keskeinen tehtävä on tiedon levittäminen uskonnottomasta vaihtoehdosta. Internet tarjoaa siihen täydellisen alustan.

ole enää läheskään niin luterilainen, kuin jotkut vielä kuvittelevat ja toivovat.

Ehkä keskeisin ero aikaisempaan on se, että nykyisin vapaa-ajattelijoihin suhtaudutaan jokseenkin normaalina yhteiskunnallisena toimijana. Itselläni on jäänyt lähes poikkeuksetta hyvä tunne, kun olen ollut toimittajien kanssa tekemisissä. Suurin osa toimittajista suhtautuu neutraalisti asiaamme, vain pieni osa suhtautuu negatiivisesti. Olen pannut ilolla merkille, että merkittävä osa toimittajista pitää toimintaamme positiivisena ja kannatettavana.

Toimintaympäristö ja toimintaedellytykset eivät ole enää meitä vastaan. Onnistuminen on nyt meistä itsestämme kiinni. Meidän pitää löytää oikeat sanat muutoksen tekemiseen. Yksi keskeinen sana on tunnustuksettomuus.

Tunnustukseton Suomi

huomenna

Petri Karisma

Martin Luther King sanoi: ”I have a dream”. Minulla on myös unelma yhteiskunnasta, joka kuuluu kaikille ja jossa kenelläkään ei ole erityisoikeuksia toisten yli.

Keskeinen oivallus, joka tullaan löytämään seuraavien vuosikymmenien aikana, on se, että moniarvoisessa yhteiskunnassa ei voida lähteä siitä, että kaikki jakaisivat saman uskonnon tai maailmankatsomuksen. Yhteiskunta muodostuu erilaisista katsomussärekkeistä, jotka ovat osittain limittäisiä ja jopa päällekkäisiä. Vuorovaikutus eri katsomusten välillä on vilkasta, ja ihmiset ottavat vaikutteita useasta eri katso-

Kun Suomi on julistautunut tunnustuksettomaksi valtioksi, lainsäädännön perustaksi on otettu rationaalisuus. Kun lakeja säädetään, argumentit säädettävän lain puolesta tai vastaan lähtevät rationaalisista perusteluista. On huomattu, että uskonnoilla on paljon uskonnon sisäisiä arvoja, jotka eivät ole yleisiä arvoja, joten tällaisiin arvoihin vetoamista vältetään. Nämä uskonnon sisäiset arvot voivat koskea esimerkiksi sukupuolten roolia, lasten asemaa tai vapaapäiviä. Lainsäädäntö perustuu kaikkien hyväksyntään arvoihin, joten yhden uskonnon sisäiset

Moniarvoisessa yhteiskunnassa ei voida lähteä siitä, että kaikki jakaisivat saman uskonnon tai maailmankatsomuksen.

muksesta muodostaen itselleen omaan käyttöönsä riittävän ehyen maailmankuvan. Yksilön maailmankuva on hyvin harvoin, jos koskaan, aukoton. Aukottomuuden illuusiassa elävät vain joihinkin fundamentalistisiin suuntauksiin vihkiytyneet henkilöt.

Kansalaisten katsomuskirjon takia valtio ei voi tunnustaa yhtä katsomusta yli muiden. Valtio on neutraali suhteessa eri uskontoihin ja maailmankatsomuksiin. On ymmärretty, ettei mikään uskonto tai maailmankatsomus omista sen suurempaa viisautta kuin toinen. Jokainen uskonto tai maailmankatsomus, joka tunnustaa ja noudattaa perus- ja ihmisoikeuksia ja hyväksyy muut katsomukset tasa-arvoisiksi keskustelukumppaneiksi, on tervetullut rakentamaan yhteistä tunnustuksetonta yhteiskuntaa.

arvot eivät voi olla perusta kaikkia maan kansalaisia velvoittavaan lainsäädäntöön.

Julkisen tilan neutraalisuus

Tunnustuksettomassa valtiossa kaikki ovat yhtä tervetulleita julkisiin tapahtumiin ja julkiseen tilaan. Yksilö ei joudu julkisissa palveluissa käyttäytymään sellaisella tavalla, että siitä voidaan päätellä hänen uskonnollinen tai uskonnoton vakaumuksensa. Yksilö ei joudu kohtaamaan julkisessa toiminnassa vakaumuksensa vastaisia tunteita tai käytäntöjä. Julkinen tila on Suomessa puolueeton ja neutraali suhteessa vakaumuksiin.

Eduskunnan juhla- ja juhlien uskonnollisista elementeistä on luovuttu, koska kaikkien halutaan osallistuvan yhteisiin tilaisuuksiin. Moniarvoisessa ja tunnustuksetto-

massa Suomessa on ymmärretty, että kaikki ihmiset saadaan mukaan vain uskonnollisesti neutraaleihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Kaikkien osallistuminen yhteisiin juhliin on nähty tärkeämmäksi kuin ns. perinteen kunnioittaminen erilaisine uskonnollisine elementteineen.

Vakaumus on yksityisasia

Suomessa on lähdetty ajatuksesta, että henkilön vakaumusta tulee kohdella arkaluontoisena tietona. Aikaisemmin arkaluontoisuus koski vain poliittista mielipidettä vaalisalaisuuden muodossa. Suomessa on huomattu, että myös henkilön uskonnollisen tai uskonnotoman vakaumuksen esille tulo voi aiheuttaa ongelmia. Suomessa on luovuttu kaikista valoista ja vakuutuksista. On myös huomattu, että valan tai vakuutuksen antaminen oikeudessa saattaa jossain tapauksissa vaikuttaa tuomioon.

Valtio ei pidä kirjaa kansalaistensa uskonnollisesta tai uskonnottomasta maailmankatsomuksesta. Jokainen voi halutessaan kertoa oman vakaumuksensa aivan samalla tavalla kuin poliittisen mielipiteen, mutta kukaan ei velvoita häntä kertomaan vakaumustaan.

Suomessa on vain yhden tasoisia yksityisoikeudellisia yhdistyksiä, joihin jokainen voi halutessaan liittyä tai erota. Valtio ei anna minkäänlaisille yhdistyksille, olivat ne uskonnollisia tai uskonnottomia, mitään erityisoikeuksia. Näin kaikkien suomalaisten tasa-arvo toteutuu, tunnusti hän mitä vakaumusta tahansa.

Mitä tapahtuu, jää nähtäväksi

Aikataulua en pysty antamaan, mutta olen kuitenkin varsin toiveikas muutoksen suhteen. Yhtenäiskulttuuri romahhti varsin nopeasti parissa vuosikymmenessä. Suomessa on opittu viime vuosina keskustelemaan kaikista yhteiskunnallisista ilmiöistä, ja on ymmärretty, että impivaaralaisuuteen ei auta tuudittautua. Yhdenvertaisuus on Suomessa kovaa valuutaa, ja toivoa sopii, että yhdenvertaisuus toteutuisi myös uskovaisien ja uskonnottomien välillä.

PÄÄKIRJOITUS, PETRI KARISMA

Tunnustuksellinen Suomi eilen ja tänääns.2

PETRI KARISMA

Tunnustukseton Suomi huomennas.3

ATEISTIN ARKEA JA JUHLAA, HETA SAXELL

Tunnustan, en tunnusta, tunnustan, en tunnustas.5

USKOMATON MAAILMA, KOOSTANUT SUVI AUVINEN

Rehtori pakotti osallistumaan joulukirkkoon.....s.6
"Neitsyt Maria" ilmestyi puuhun.....s.6
Uuden sukupolven uskonnottomat.....s.6
Dalai Lama: "Uskonto ei riitä etiikan perustaksi"s.6
Pussy Riotin kova tuomios.7
Limsamainos suututti kreationistit.....s.7
Raamatut tunkevat eduskuntaans.7

ERJA SALLINEN

Pölyisestä pimeydestä valoon – Raamatusta Kolmeen muskettisoturiin ja adressitekstistä Jumalharhaan.....s.8-9

ESA YLIKOSKI

Uskonnottomien perusoikeudet – mistä kunta saa päättääs.10

TEEMA / VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY 75 VUOTTA, SUVI AUVINEN

Vapaata ajatusta jo yli sata vuotta – katsaus vanhoihin vapaa-ajattelijoiden lehtiin s.12-13

TEEMA / VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY 75 VUOTTA, LASSE PYLKKI

Veikko Laine – pitkän linjan vapaa-ajattelijaja ja silmäys liiton historiaan henkilö- ja yhdistyshistorian kautta s. 14-15

TEEMA / VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY 75 VUOTTA, SUVI AUVINEN

Vapareiden parhaat palat – tempauksia vuosien varreltas.16

TEEMA / VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY 75 VUOTTA

Vapaita ajatuksia lahdessa – Lahden Vapaa-ajattelijat ry:n 75-vuotiskertomus s. 18

TEEMA / VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY 75 VUOTTA, JORI MÄNTYSAHO

Jäsentensä kokoinen liitto – Vapaa-ajattelijoiden saavutuksias.19

TEEMA / VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY 75 VUOTTA

Jumalattomat pilakuvat s.20-25

JUMALATON: LI ANDERSON, SUVI AUVINEN

Historian jäänteistä kohti nykyaikaa s. 26

KIRJA-ARVOSTELU, ESA YLIKOSKI

Vares ja uskonnon uhka – viihteellistä uskontokritiikkiä, osa II..... s. 27

ESA YLIKOSKI

Tiekartan dilemmaista yhteistyöhön s. 28-29

HALLITTU AJATUS – LIITTOHALLITUS TIEDOTTAA

75-vuotisjuhlastas.30
Liitolle työntekijäs.30

YHDISTYNEET AJATTELIJAT – YHDISTYKSET TOIMIVAT

Opinto- ja retkeilypäivät Kemissä s. 30

TOIMITUKSELTA

Kirjoita lehteen!s.31
Yhdistysluettelo s. 31

USKONNOTTOMAN KULTTUURIN TIETOLEHTI

Puoluepoliittisesti sitoutumaton humanismin, rationaalisuuden, ateismin ja vapaa-ajattelun uskontokriittinen äänenkannattaja. Uskonnottomien yhdenvertaisen kohtelun, omantunnon ja vakauksen vapauden puolesta, valtiokirkkojen etuoikeuksia vastaan.

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain Liitto ry – Fritänkarnas Förbund rf

Vastaava päätoimittaja
Petri Karisma

Toimitussihteeri
Suvu Auvinen

Tahtaja
Sauli Lehtinen

Lehden tilaukset ja tilausten osoitteenmuutokset

Vapaa-ajattelijain Liitto ry/Toimitus, Neljäs linja 1, 00530 Helsinki, 0440 715 601, val@vapaa-ajattelijat.fi

Jäsenasioita koskevat yhteydenotot omaan jäsenyhdistykseen, ks. yhteystiedot lehden lopusta.

Ilmoitushinnat

Koko sivu: 500, puoli sivua: 250 €

Painopaikka

Kirjapaino Lönnberg
Print&Promo
ISSN 2242-8992
4 numeroa vuodessa,
painos 2500 kpl
Tilauhinta 25 €/vuosi

Mahdollisista kirjoituspalkkioista sovittava ennakolta. Kirjoittajien mielipiteet eivät välttämättä vastaa lehden ja julkaisijan kantaa. Toimitus varaa oikeuden muokata ja lyhentää tekstejä.

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY FRITÄNKARNAS FÖRBUND RF

Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
http://www.vapaa-ajattelijat.fi
val@vapaa-ajattelijat.fi

Puheenjohtaja Petri Karisma
petri.karisma@orvokki.net

Liike- ja yhteisötunnus 0221208-2

Yhdistysrekisterinumero 38101

Sampo Pankki FI1180001400085180
Nordea FI5612373000117835

Tunnustan, en tunnusta, tunnustan, en tunnusta...

Tunnustuksettomuudesta uskonnonopetuksessa puhutaan paljon. Mitä se käytännössä olisi? Koulun uskonnonopetus on alaluokilla hämmäntävää, väittää Heta Saxell.

Heta Saxell

En ole koskaan oikein ymmärtänyt, mitä tunnustuksettomalla uskonnonopetuksella tarkoitetaan. Tai ennemminkin, miten se toteutetaan käytännössä? Yläasteella ja lukiossa uskontoja voidaan jo tarkastella paremmin historian ja kulttuurin kautta uskontokriittisin ottein.

Mutta miten se tehdään pienten lasten kohdalla? Lapsen ajattelu on pitkään hyvin konkreettisella tasolla, mielikuvi- tus sekoittuu todellisuuteen. Miten lapsille opetetaan Jeesuksesta ja kristinuskon Jumalasta tunnustuksettomasti? Ainakin ala-asteen uskonnonopetus on pitkälti Raamatun tarinoiden ja Jeesuksen opetusten varassa. Kovin pieniltä lapsilta menee aika pitkään ohi selitys, jonka mukaan yhdet uskovat näin ja toiset eivät, tai toiset uskovat jotain muuta. "Meillä olis tässä tää Jumala, joka on luonut maailman ja ihmiset, ja Jeesus, joka on Jumalan poika. Paitsi että ei vaiseen, tää on tällanen tarina, johon jotkut uskoo ja jotkut ei. Tää on niinku satua, paitsi että tää onkin totta. Vähän niinku totta ja satua yhtä aikaa. Mä vaan opetan tätä niinku totuutena, mut en saa niinku vaatia, että te uskotte siihen." Öööö??? Tuskin se näin ainakaan menee, mutta miten sitten? Jos yleinen viitekehys uskonnonopetuksessa on valmiina annettu kristillinen maailmankatsomus juma- lineen ja jeesuksineen, miten tässä toteutuu opetuksen tunnustuksettomuus?

Monissa maissa päiväkot- ja koulu- opetus hoidetaan ilman uskonnonope- tusta, enkä voi uskoa, että kukaan to- sissaan voisi väittää, että esimerkiksi ranskalaiset ovat tämän takia jotenkin moraalittomampaa ja empatiakyvyttö- mämpää porukkaa. Etiikkaa, suvaitse-

Uskontoon sitoutumaton etiikka johtaa moraalittomuuteen.

vaisuutta, empatiaa ja eläytymistä, oi- keaa ja väärää voidaan mainiosti opet- ta ilman yliluonnollisia elementtejä. Suomessa tosin uskontoon sitoutumatoman etiikan arvostaminen on huo- noissa kantimissa. Jo 1920-luvulla sel- laista ei voitu uskonnonvapauslain tul- tua voimaan opettaa, vaan enemmistön uskonnon opetuksen ulkopuolella ole- ville kyhättiin kokoon aine nimeltä us- konnonhistoria ja siveysoppi. Kirkon mielestä ilmeisesti yhteiskunta ajautui- si hunningolle ja moraalisen rappion ti- laan, jos etiikkaa ei sidottaisi uskontoon (ja kirkon valtaan). Melkein sata vuotta on kulunut, mutta aika ei tässä ole men- nyt kovin paljon parempaan suuntaan.

Elämäkatsomustieto kehitettiin 1980-luvulla uskontokuntiin kuulu- mattomien oppiaineeksi; etiikka-sa- naa ei vieläkaan saatu käyttöön, pait- si lukion filosofian syventävälle kurs- sille 1990-luvulla. Vielä vuonna 2010 silloinen arkkipiiipa Jukka Paarma sa- noi: "Pelkkä etiikka sinänsä olisi rela- tivistista, kuvailevaa. Sellaisena se eh- kä opettaisi määrittelemään mutta ei kasvattaisi moraaliseen kannanottoon vaan helposti kyyniseksi relativistik- si." Suoraan sanottuna uskontoon si- toutumaton etiikka johtaa moraalitto- muuteen. En voi uskoa, että Paarma- n koulutuksen saanut ihminen on tie- tämätön esimerkiksi kantilaisesta vel-

Heta Saxell. Kuva © Timo Saxell.

vollisuusetiikasta kategorisine impe- ratiiveineen. Silti hän ottaa väheksy- vän ja tuomitsevan kannan suhteessa sekulaariin etiikkaan ja siten osoittaa suoranaista halveksuntaa uskonnot- tomia kohtaan. Kirkolla on paljon sa- nanvaltaa uskonnon ja sen rinnakkais- aineen elämäkatsomustiedon opetuk- sen perusteita laadittaessa. Jos kirkon korkeimman tahon viesti on edellä ku- vatun kaltainen, edessä on vielä pitkä tie uskonnottomien arvojen ja oikeuk- sien tasaveroiseen toteutumiseen kou- luopetuksessa, saati sitten muualla yh- teiskunnassa. Sekulaarissa etiikassa on oltava jotain todella pelottavaa, kun si- tä näin ankarasti vastustetaan. Kenties taustalla on pelko siitä, että jos ihmiset itse ovat kykeneviä luomaan moraal- ia, etiikkaa ja hyvän elämän ohjenuoria, mihin kirkkoa enää tarvitaan vartioi- maan oikeaa ja väärää. Vallan, aseman ja varojen menetyksen pelko saa tun- netusti aikaan ylilyöntejä.

Kirjoittaja on helsinkiläinen filosofian maisteri, vapaa kirjoittaja, toimittaja ja tiedottaja.

Koostanut Suvi Auvinen

Rehtori pakotti osallistumaan joulukirkkoon

Esa Ylikoski

Eduskunnan oikeusasiamiehelle on tehty kantelu uskonnon harjoittamiseen pakottamisesta. Kantelija arvosteli lukion rehtoria, jonka määräyksestä joulukirkkoon osallistuminen oli pakollista kaikille evankelisluterilaiseen kirkkoon kuu-

luville lukion oppilaille heidän uskonnollisesta vakaumuksestaan riippumatta.

Apulaisoikeusasiamies totesi, että perustuslain 11 §:ssä säädettyyn uskonnon ja omantunnon vapauteen sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan.

Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen ja uskonnollisiin tilaisuuksiin. Peruskoulun ja lukion uskonnonopetus on kirkkoon kuuluville velvollisuus. Sen sijaan uskonnonharjoittamiseksi katsottava toiminta on koulussa vapaaehtoista kaikille riippumatta siitä, kuuluuko henkilö kirkkoon vai ei. AOA saattoi käsityksensä rehtorin tietoon.

"Neitsyt Maria" ilmestyi puuhun

New Jersey kaduilla kuhisee. Se, mikä ohikulkijasta saattaa näyttää vain oksankohdalta, on joidenkin katolisten mielestä Neitsyt Marian ilmentymä puun rungossa. Katolisen kristityn huomattua "ilmi-selvän" Neitsyt Marian kuvan on kaupunginosa joutunut kaaokseen. Poliisi on aidannut mellakka-aidoin puun, jota pyhiinvaeltajat saapuvat joukolla katsomaan. Puun edessä itketään, polvistutaan, rukoillaan ja lauletaan kel-

lon ympäri. Tuhannet ihmiset ovat käyneet puun luona rukoilemassa ja kutsuneet näkyä ihmeeksi sekä todisteeksi Jumalan olemassaolosta.

Paikalliset yrittäjät eivät ole puusta ja sen neitsyestä yhtä innoissaan. "Olen kastellut liikkeen edustalla olevaa puuta vuosien ajan, enkä ole koskaan nähnyt siinä mitään pyhimyksiä", kertoo paikallinen kauppias: "Nyt pyhiinvaeltajat tappavat bisnekseni – asiakkaat eivät pääse kauppaan, koska sen edustalla on jatkuva haloo yhden puun takia."

Uskovaiset näkevät tässä "ilmi-selvän" Neitsyt Marian.
Kuvaaja: Chad Rachman

Uuden sukupolven uskonnottomat

Pew Research Centerin tuore tutkimus kertoo iloisesta kehityksestä: Niin kutsutun Y-sukupol-

ven eli alle 30-vuotiaiden keskuudessa Jumalaan uskovien määrä on pudonnut merkittävästi viimeisten viiden vuoden aikana. Tästä ikäryhmästä vuonna 2012

vain 68 % oli yhtä mieltä väitteen "En koskaan epäile Jumalan olemassaoloa" kanssa. Vuonna 2009 vastaava luku oli 76 % ja vuonna 2007 83 %.

Kaikista tutkimukseen osallistuneista yli 18-vuotiaista 80 % oli yhtä mieltä ja 18 % eri mieltä väitteen kanssa. Asiasta uutisoi ensimmäisenä Freethought Today.

Dalai Lama: "Uskonto ei riitä etiikan perustaksi"

Hengellinen johtaja Dalai Lama teki syyskuussa yllättävän vedon. Facebook-sivullaan Lama kirjoittaa seuraavasti:

"Kaikki maailman pääuskonnot painottavat rakkautta, myötätun-

toa, kärsivällisyyttä, suvaitsevaisuutta ja anteeksiantoa. Ne voivat tukea ja tukevatkin sisäisiä arvoja. Nykymaailmassa ei kuitenkaan enää riitä, että perustaa etiikkansa uskontoon. Tämän takia olen yhä vakuuttuneempi siitä, että on

tullut aika löytää tapa ajatella hengellisyyttä ja etiikkaa kokonaan uskonnon ulkopuolella."

Uskonnon riittämättömyyttä pohdiskelevaa päivitystä oli kommentoitu yli 5000 kertaa ja siitä oli tykännyt yli 144 000 ihmistä.

Pussy Riotin kova tuomio

Venäläisen punk-yhtye Pussy Riotin kova tuomio on herättänyt maailmalla huomiota. Yhtye esitti helmikuussa Venäjän presidentinvaalikampanjan aikana presidenttiehdokkaana olevaa Vladimir Putinia vastustavan "punk-rukouksen" nimeltä *Jumalanäiti, karkota Putin* Venäjän ortodoksisen kirkon Kristus vapahtajan katedraalissa Moskovassa. Noin 40 sekuntia kestäneessä esityksessä kirkossa olleet henkilöt, kuten alttarista vastaava seminaarilainen, seurakuntalainen ja turvallisuusmies yrittivät estää esityksen ja repiä pois esiintyjien käyttä-

mät huput. Esiintyjät pääsivät pakenemaan paikalta, mutta kolme heistä vangittiin myöhemmin.

Oikeudenkäynnissä puhuttiin jatkuvasti jumalanpilkasta, uskonrauhan rikkomisesta ja ortodoksisten arvojen häpäisystä. Kansainvälinen ihmisoikeusjärjestö Amnesty International on kuitenkin esittänyt epäilyksensä, että kyseessä olisi enemmänkin halu hiljentää oppositio, ja välineenä käytetään uskonnollisiin tunteisiin vetoamista. Yhtyeen jäsenet tuomittiin kahdeksi vuodeksi vankeuteen huliganismista. Amnesty pitää Pussy Riotin jäseniä mielipidevankeina.

Punk-yhtyeen tuomio on saanut aikaiseksi monenlaista protestitaidetta.
Tekijä: Dimitri Dubrovnik

Limsamainos suututti kreationistit

Dr. Pepper -virvoitusjuoman mainos on suututtanut kreationistit Yhdysvalloissa. Uusi "Evolution of Taste" -mainos pohjaa klassiselle kuvalle ihmisen evoluutiosta. Uudessa kuvassa apina löytää limsapullon, juo siitä ja kehittyi ihmiseksi.

Kuva on kerännyt tuhansia kommentteja, joissa vihaiset kristityt vanovat boikotoivansa Dr. Pepperiä ja syyttävät näitä valehtelusta, sillä "Jumala loi ihmisen, minä en ole kehittynyt apinasta" sekä "Jos Dr. Pepper tahtoo saada bisneksensä enää koskaan nousuun, täytyy heidän pyytää anteeksi tuhansilta ihmisiltä".

Raamatut tunkevat eduskuntaan

Syyskuussa Suomen Pipliaseura lahjoitti eduskunnassa kaikille kansanedustajille nimikoidut Raamatut. Raamattuja tulivat ottamaan vastaan kaikki eduskuntaryhmät vasemistoliihtoa ja tästä erotettua vasenryhmää lukuun ottamatta.

Eduskunnan puhemies **Eero Heinäluoma** kehui Raamatun olevan "lapsuutensa jännityskirja, josta löytyy edelleen paljon mietittävää. Heinäluoma myös kertoo pitävänsä Raamattua edelleen ohjenuoranaan: "Raamatusta löytyvillä vertauksilla on tänäkin päivänä käyttöä, ja olen ottanut vapaudekseni siro-

tella näitä viisauksia tuonne valtiopäivien avajaispuheisiin sillä toiveella, että joku niistä ottaisi tärpin."

Vuonna 1812 perustettu Suomen Pipliaseura on Suomen vanhin kristillinen yhdistys ja vanhin yhä toiminnassa oleva kirjankustantaja. Yhdistyksen pääsihteeri Markku Kotila perustelee lahjoitusta Raamatun roolilla kulttuurisen identiteetin vahvistajana: "Pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta rakentuu Raamatun keskeisille arvoille."

Pölyisestä pimeydestä valoon

Raamatusta Kolmeen muskettisoturiin

ja Adressiteksteistä Jumalharhaan

Liiton kirjastoa on uudistettu, kirjoja lajiteltu ja aarteita löydetty. Erja Sallinen kertoo urakasta ja liiton kirjaston tämänhetkisestä tilanteesta.

Erja Sallinen

A lussa on sana. Sitten tulivat bibliomaanit ja vielä bibliofilikit. Kirjat ja lukeminen ovat aina olleet oleellinen osa vapaa-ajattelijoiden elämää ja ehkä oleellisin osa aatteen olemassaoloa. Monipuolisen kirjallisuuden avulla on vahvistettu uskonnotonta aatetta, vakaumusta ja filosofiaa. Vapaa-ajattelijain liiton toimitaloissa Helsingin Neljännellä linjalla on merkittävän kokoinen kirjasto. Kirjoja kirjastoon on vuosikymmenten varrella kertynyt tai kerätty eri aloilta useilla eri kielillä. Vanhimmat teokset ovat 1800-luvun alkupuolelta, suurin osa teoksista on 1900-luvun alkupuoliskolta ja loput uudempia. Viimeisten viiden

vuoden aikana kirjastoon on hankittu lähes kolmannes sen kokonaismäärästä. Kirjastosta löytyy myös harvinaisuuksia ja erityisesti kirjoja, joita ei Suomessa ole montaa saatavilla.

Joskus aikaisempina vuosikymmeninä liiton kirjastokanta on ollut kortistoituna, mutta lieneekö kortiston kirjoittaja vienyt kortit mukanaan, kun jäljelle on jäänyt vain muutama satunnainen kortti ja tyhjät kortistolaatikat. Kortistoa ei toimitalojen muutostöiden yhteydessä löydetty mistään, ja niinpä päätettiin laatia kirjastosta tämän päivän vaatimukset täyttävä kirjastotietokanta. Tietokantaan siirretään kirjallisuutta viimeksi hankituista aloittaen vanhempiin edeten, ja tehtävästä on tätä kirjoitettaessa suoritettu arviolta puolet. Taivoitteena on saada kaikki kirjat uuteen tietokantaan, joka tullaan myöhemmin laittamaan liiton nettisivuille lainaustoimintaa varten. Periaatteessa kirjoja voi

lainata toistaiseksi kuten aiemminkin, koska lainaustoiminnan uudet käytännöt ovat vielä kokeiluvaiheessa.

Uudistetuissa toimitaloissa kirjasto hyllyineen on sijoitettu entisen etuhuone-tilan puolelle nykyiseen avaraan ja valoisaan kokoustilaan. Aiemmin kirjasto sijaitsi takana olleessa pimeässä ja silloin ahtaassa kokoustilassa. Suurin osa vanhimmista kirjoista on siirretty varastoon, ja siellä olevien kirjojen lainaamista tulevat koskemaan eri säännöt kuin uudempien teosten lainausta. Vanhojen kirjojen kunto ei aina salli kirjan vientiä pois toimitaloista saati niiden postitusta. Kirjat on sijoitettu hyllyyn kirjoittajan sukunimen mukaiseen järjestykseen ottamatta huomioon kirjojen luokitusta. Ainoastaan hakuteokset, sanakirjat, varsinaiset oppikirjat ja muut erikoisteokset kuten Raamatut, Koraanit ja lakikirjat sekä runoteokset ovat omissa hyllyissään. Pienet vihkoset ja ohuet nidokset

on niin ikään laitettu erikseen muovisiin lehtikoteloihin samoin kuin komiteamietinnöt ja muut monistetyyppiset julkaisut. Hyllystä löytyvät myös sidotut Vapaa-ajattelijja -lehdet. Lehtisidoksia ei lainata. Liittoon tulevia aikakauslehtiä säilytetään vaihtelevan pituisia aikoja.

Jäsentensä mukana kasvava kirjasto

Kirjasto on kasvanut lähes kahdentuhannen kirjan kokoonsa pikkuhiljaa. Osa teoksista on saatu lahjoituksina, osa on "oman" kustannusosakeyhtiön julkaisuja ja iso osa on hankittu ostamalla. Moni liiton paikallisyhdistyksen jäsen on lahjoittanut teoksia, joita on itse kirjoittanut tai ollut mukana toimittamassa. Lahjoituksia tietenkin otetaan edelleen vastaan, mutta toivottavaa olisi, että kirjat koskisivat uskonnottomuutta, uskontokritiikkiä, vapaa-ajattelua, humanismia tai filosofiaa. Kirjastossa on muutama hakuteos ja sanakirjakin. Mahdollisista isomista kirjalahjoituksista on hyvä neuvotella esimerkiksi liiton puheenjohtajan kanssa.

Toivottavasti kirjaston tietokanta ei koskaan valmistu!

Tämän vuoden aikana tietokantaan siirretyissä teoksissa on lähes jokaiselle jotakin. Viime vuosina hankituista teoksista mainittakoon mm. suosituksi elämäntutkimuskirjailijaksi nousut **Richard Dawkins**, joka on edustettuna kirjastossa sekä suomeksi että englanniksi. **Darwinin** Lajien synty on lainattavissa, **Kari Enqvistin** Näkymätön todellisuus ja **Antti Eskolan** Tiedän ja uskon niin ikään. Kirjastossa on myös useita kulttuurikirjailijakinkin mainitun **James Ellroy**n teoksia samoin kuin Freudin Tapauskertomukset ja **Hirsi Ali Ayaan** Pakomat-kalla – vain muutamia mainitakseni. Ihmisen seksuaalisuuteen ja ihmisten

tasa-arvoon liittyvää melko uutta kirjallisuutta on runsaasti. Helsingin vapaa-ajattelijoiden entisen puheenjohtajan **Viljo Suutarin** lähes koko tuotanto on myös hyllyssä lainattavana, samoin **Kaija Tanskasen** runot, puheenjohtajien **Voipio** ja **Hartikainen** teoksia hyllystä löytyy halukkaille lukijoille lainaksi.

Tietokannan valmistuttua julkaistaan liiton sivuilla sen yhteydessä myös lainausohjesääntö. Liitossa toivotaan, että kirjastosta olisi hyötyä erityisesti tutkimusta tekeville ja jäsenyhdistysten jäsenille monella tavalla.

Kirjakannan tiedostoon siirtäminen on ollut aikaa vievää, hivistä ja pölyistä, mutta ennen kaikkea mielenkiintoista työtä. Varastossa olevien vanhimpien ja huonokuntoisempien teosten tietojen siirtäminen tuonee mukanaan entistä pölyisemmän ja mielenkiintoisemman rupeaman. Toivoo sopii, ettei nyt luotava tietokanta koskaan valmistu, vaan liiton teoskanta uudistuu uusien merkittävien ja vakaumustamme tukevien kirjojen myötä. Ja ennen kaikkea toivottavasti joukossamme on edelleen kirjoja lukevia ja rakastavia bibliomaaneja.

Uskonnottomien perusoikeudet

- mistä kunta päättää?

Julkisen vallan tehtäviin kuuluu perusoikeuksien turvaaminen: ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti ja syrjimättä uskonnosta tai vakaumuksesta riippumatta; jokaisen uskonnon ja omantunnon vapaus toteutuvat. Mitkä asiat ovat valtion ja mitkä kuntien vastuulla?

Esa Ylikoski

Kuntien vastuu on hyvä kysymys myös lokakuun kuntavaaleja ajatellen. Tietävätkö kunnanvaltuustoihin ja lautakuntiin valittavat, mitkä asiat vaikuttavat vakaumusten yhdenvertaisuuteen? Äänestäjän on hyvä kysyä sitä ehdokailta, ennen kuin äänestää heitä.

Valtio vastaa raameista: eduskunta säättää lait, valtioneuvosto antaa asetuksia ja ministeriöt ohjaavia päätöksiä. Myös keskusvirastot, kuten Opetushallitus antavat määräyksiä ja ohjausta. Aluetasolla valtion toimielimiä ovat maistraatit sekä AVI-virastot ja ELY-keskukset. Oikeuslaitoskin on valtion. Mitä jää kunnille?

Itse asiassa hyvin monien valtion säätämien julkisten palvelujen toteuttaminen on annettu kuntien tehtäväksi. Kunta hoitaa käytännön toteutuksen palveluissa, jotka ulottuvat kohdusta hautaan. Käytäntö onkin yhdenvertaisuuden, syrjimättömyyden ja perusvapauksien toteutumisessa yksilön kanalta ratkaisevaa.

Lapsuus ennen kouluikää

Terveydenhuolto ja neuvolajärjestelmä tarjoavat Suomessa hyviä palveluja syntyvyyden säännöstelyyn, lisääntymisterveyteen sekä vauvojen hyvinvointiin. Ehkäisykeinojen saatavuutta ei terveyspalveluissa rajoiteta uskonnollisin perustein, ei myöskään oikeutta lakisääteeseen aborttiin. Näin mahdollisimman moni lapsi syntyy toivottuna. On silti hyvä tiedostaa uskonnolliskonservatiivinen paine rajoittaa näitä oikeuksia.

Terveyskeskuksista ja neuvolajärjestelmästä on pidettävä hyvä huoli kun-

nissa! Suomessa vauvojen ja äitien kuolleisuus on saatu vähäiseksi kansainvälisesti vertaillen. Tuloksia on tuonut työ, ei usko kohtaloon tai suojelusenkeihin. Vaikka työterveys- ja opiskelijaterveysjärjestelmät ovat hyviä, julkisten terveyskeskus- ja sairaalapalvelujen hyvä saatavuus on elintärkeää. Neuvolan lisäksi joskus tarvitaan myös sosiaalitoimen perhepalveluja. Kalliiksikin tulevien huostaanottojen vähentämiseksi on hyvä satsata perheiden tukitoimiin.

det, jumalanpalvelukset kirkossa) ei kuulu päivähoiton lakisääteisiin tehtäviin. Laissa mainittu uskontokasvatus voitaisiin hoitaa henkilöstön omin voimin, ilman yhden tai useamman uskonnollisen yhdyskunnan apua. Uskonnolliset tilaisuudet ja varsinkin se, että niihin osallistuminen on pakollista, rikkoo uskonnon ja omantunnon vapautta. Tämä koskee myös esiopetusta. Sopimukset seurakuntien kanssa tuleekin ottaa kriittiseen tarkasteluun kunnissa.

Opin tiellä

Pienten koululaisten lakisääteinen iltapäivähoito tulee kunnan toimesta järjestää niin, että siihen ei sisälly uskonnon harjoittamista eikä uskontokasva-

Sopimukset seurakuntien kanssa tulee ottaa kriittiseen tarkasteluun kunnissa.

Lapsen nimenantoon ei tarvita kirkollista kastamista, vaan se hoituu maistraatissa, ja perhe voi juhlistaa asiaa. Äitiys- ja isyysvapaan sekä mahdollisen vanhempainvapaan jälkeen huomio kohdistuu kunnan päivähoitoon. Päiväkodeissa ongelmia aiheuttaa kohtuuttoman tiivis yhteistyö evankelisluterilaisten seurakuntien kanssa uskontokasvatuksessa jopa niin, että se muutetaan uskonnon harjoittamiseksi. Uskonnotomiakin perheitä saatetaan painostaa osallistumaan uskonnollisiin tilaisuuksiin, vaikka uskonnollisesta ohjelmasta voivat pidättäytyä kaikki.

Uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen saati uskonnon harjoittaminen (rukoulluttaminen, hartaustilaisuu-

tusta. Seurakuntien käyttäminen palvelun toteuttajana on syytä minimoida. Jos kunta hankkii seurakunnalta iltapäiväkerhopalveluja, kunnan tulee sopia ja myös valvoa, että toiminta noudattaa Opetushallituksen siitä antamia määräyksiä ja että siihen ei sisälly uskonnollista kasvatusta eikä uskonnon harjoittamista.

Valtio säättää peruskoulun oppiaineiden tuntijaosta ja opetussuunnitelman perusteista. Kunnan peruskouluissa iso kriittinen kysymys koskee uskonnollisia tilaisuuksia (jumalanpalvelukset, seurakuntien päivänavaukset), jotka sisältävät uskonnon harjoittamista. Uskonnon harjoittaminen ei kuulu peruskoulun lakisääteisiin tehtäviin. Kyse on perinteis-

tä, joka on nyt syytä ottaa uudelleen arvioinnin kohteeksi.

Päivänavauksissa voi käyttää koulun ulkopuolisia vierailijoita, mutta niihin ei kuulu uskonnon harjoittaminen. Koulun ei julkisena toimijana pidä järjestää työpäivänsä aikana minkäänlaisia uskonnollista tilaisuutta. Seurakunnat voivat tarjota kouluväelle jumalanpalveluksiaan vaikka heti koulupäivän päätteeksi.

Mikäli uskonnollisia tilaisuuksia vielä kuitenkin järjestetään, kunnan ja koulun tulee tehdä selväksi huoltajille, opilaille ja opettajille, ettei oppilaan ole niihin pakko osallistua. Vaikka uskonnon opetus on kirkon jäsenille pakollista, uskonnon harjoittamista sisältävät tilaisuudet eivät ole pakollisia. Uskonnon harjoittamisesta luopumista kouluissa edistää, kun yhä useampi huoltaja ilmoittaa, että oppilas ei osallistu uskonnollisiin tilaisuuksiin.

Yhdenvertaisuuskysymykset, uskonnon ja omantunnon vapaus sekä ihmis-oikeuskasvatus ylipäättään on syytä ottaa kunnissa erityisen tarkastelun kohteeksi jo, kun valmistaudutaan uuteen tuntijakoon ja kunnallisen opetussuunnitelman laatimiseen.

Lukiassa oppilas voi itse päättää, osallistuuko uskonnon harjoittamista sisältäviin tilaisuuksiin vai samanaikaiseen ”muuhun toimintaan”. Sen sijaan uskonnon opetuksen pakolliseen osuuteen on alle 18-vuotiaiden, kirkkoon kuuluvien oppilaiden edelleen pakko osallistua, mutta uskonnon valinnaisia kursseja ei enää ole pakko valita. Myös ET:n valinnaisia kursseja voi valita vapaasti. Kirkkoon kuuluvat aikuisopiskelijat voivat vapaasti valita katsomusaineekseen elämänkatsomustiedon.

ET:n ja uskonnon vapaan valittavuuden salliminen myös kirkon jäsenille sekä peruskoulussa että lukiossa on eduskunnan käsissä. Kunta voi vain huolehtia siitä, että ET:n opetusjärjestelyt ovat kunnossa.

Ammatillisten oppilaitosten koulutustehtävään ei kuulu uskonnon harjoittaminen, joten sellaisen järjestäminen verovaroin kustannettuun toimintaan ei ole paikallaan. Pappien ei kuulu osallistua opiskeluhuvinvointiryhmien toimintaan. Valinnaisen etiikan opetukseen olisi perusteltua pestata peruskoulun ja lukion ET:n opetuskokemusta omaavia. Ihmis-oikeuskasvatukseen tulee kiinnittää huomiota yleisopinnoissa ja monien alojen ammatillisissa opinnoissa.

Uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen saati uskonnon harjoittaminen ei kuulu päivähoiton lakisääteisiin tehtäviin.

Aikuisena kuntalaisena

Kuntien ja kuntainliittojen terveyskeskuksissa ja sairaaloissa tulee olla myös henkisen tuen palveluja. Tarvitaan sosiaaliohjaajia, psykologeja, erikoissairaanhoidtajia... Kunnan ei tule tinkiä resurssoinnista sillä verukkeella, että seurakuntien sairaalapapit antaisivat puuttuvaa henkistä tukea. Henkinen ja hengellinen tuki ovat kaksi eri asiaa. Hengellistä tukea ei pidä tyrkyttää potilaille. Hoitotyössä potilaiden uskonnollinen tai uskonnoton vakaumus tulee ottaa huomioon yksilöllisesti.

Vakavasti sairastuneille tulisi tarjota kattavasti psykologista konsultaatiota. Kuntien ja kuntainliittojen tulee panostaa erityistoimin saattohoidon kehittämiseen ja kuolevien potilaiden riittävään kivunlievitykseen.

täessä ei ole oikein käyttää pappia tietämättä omaisten uskonnollisista tai uskonnottomista vakaumuksista. Uskonnollisten yhteisöjen tulisi henkisesti kriisityössä keskittyä toimimaan omien jäsentensä ja vain yhteydenottoa pyytävien parissa.

Kuntien sosiaalitoimen tarjoamaa keskusteluapua on paikallaan kehittää, mutta kunnallisten sosiaalikeskusteluiden toimipaikan ei tule olla kirkon uskonnollinen tila (esim. Kampin kappeli). Julkiset sosiaalipalvelut tulee sijoittaa uskonnollisesti neutraaleihin tiloihin.

Syrjivän hautaustoimilain uudistaminen on maan hallituksen ja eduskunnan tehtäviä, mutta kunnat voivat tukea hautauspalvelujen monipuolistumista mm. maankäytön suunnittelulla. Polt-

Henkinen ja hengellinen tuki ovat kaksi eri asiaa!

Vanhusten huollon kehittäminen on ajankohtainen kysymys. Mitoitukset ja monimuotoisuus ovat tärkeitä asioita, ja niiden yhteydessä on paikallaan kiinnittää huomiota myös henkiseen hyvinvointiin, kulttuuriin, virikkeisiin sekä henkiseen tukeen. Ihmisten uskonnollinen tai uskonnoton vakaumus tulee ottaa huomioon yksilöllisesti. Myös vapaaehtoistyön kautta saatavien tukipalvelujen merkitys voi olla suuri.

Henkiseen kriisitukeen kuuluu kuntien yhteistyö poliisin sekä SPR:n ja muiden järjestöjen kanssa. On tärkeää, että uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton järjestelmä toimii hyvin. Onnettomuuden uhrien omaisia lähestyt-

tohautaus on yleistynyt. Vainajan tuhkan sirottelu muuallekin kuin varsinaisille hautausmailla on mahdollista maaja vesialueen omistajan luvalla. Monet kunnat ovatkin osoittaneet vesialueitaan veteen sirottelua varten. Kunnat voisivat itsekin perustaa tunnustuksetoman hautausmaan.

Pääkaupunkiseudulla Helsingin vapaa-ajattelijat on hakenut tonttia tunnustuksettomalle hautausmaalle uurnahautauksia ja tuhkan sirottelua varten. Vapaa-ajattelijain liiton jäsenyhdistykset ylläpitävät kymmentä toimivaa tunnustuksetonta hautausmaata eri puolilla Suomea. Seudun kunnat voisivat tukea niiden toimintaa, valtio ei niitä tue.

Vapaata ajatusta jo yli sata vuotta

katsaus vanhoihin vapaa-ajattelijoiden lehtiin

Vaikka liitto nykyisessä muodossaan täyttää 75 vuotta, ei vapaa-ajattelun historia Suomessa tuki rajoitu vain tälle ajanjaksolle. Vapaa-ajattelijat ovat julkaisseet lehtiään jo vuodesta 1889. Tässä katsaus siihen, mikä vapaa-ajattelijoita on vuosisadan aikana puhuttanut.

Suvi Auvinen

Vapaa-ajattelijat ovat historiallisesti olleet kiinnostuneita julkaisutoiminnasta. Vaikka ensimmäinen varsinainen yhdistys perustettiin 1927, oli jo muutama vuosikymmen tätä ennen julkaistu aiheen tiimoilta lehteä.

Ensimmäisenä suomenkielisenä vapaa-ajattelijoiden maailmankuvaa edustavana julkaisuna pidetään vuosina 1889-1890 ilmestynyttä "Wapaita aatteita". Lehden vastaavina toimittajina toimivat kirjailija **Minna Canth** ja toimittaja **A. B. Mäkelä**. Lehden julkaiseminen loppui kuitenkin jo puolentoista vuoden kuluttua aloittamisesta, kun se ei enää saanut ennakkosensuurin hyväksyntää. Lehdessä olikin usein maininta numeron julkaisun viivästyneisyydestä, kun jokin artikkeli oli poistettava julkaisusta. Kerran yksi painos takavarikoitiin kokonaan kirjapainosta.

Tätä seurasi "Vapaa ajatus: Kirkolisten ja valtiollisten valheiden paljastaja", vuosina 1909-1917 ilmestynyt aikakauskirja. Lehteä julkaisi ja sen vastaava toimittaja oli **Sven Elof Kristiansson**.

Sisällissodan aikana ja sitä seuranneina jälleenrakennuksen vuosina julkaisutoiminta hiljeni, mutta heräsi uudelleen vuonna 1937 "Ajatuksen Vapaus"-nimisen lehden muodossa. Lehti muutti nimensä vuonna 1945 Vapaa Ajattelijaksi, ja näin oli syntynyt nytkin käsissäsi oleva lehti.

Mistä vapaa-ajattelijat ovat vuosikymmenien aikana kirjoittaneet? Vuosikerrat puhuvat yhtenäistä kieltä: us-

konnotomien kohtelu yhteiskunnassa, koulussa, sairaaloissa ja työelämässä ovat olleet agendalla koko ajan. Tunustuksetonta katsomusainetta, valtion eroa kirkosta ja ihmisen oikeutta päättää itse asioistaan on ajettu niin kauan

kuin vapaa-ajattelijat ovat kirjoittaneet. Vuosikymmeniin mahtuu myös eri aikakausille tyypillistä kirjallista ilmaisuja ja historiallisia käänteitä. Seuraavassa katkelmia muutamista jutuista vuosikymmenten varrelta.

KIRKKOKURIA UHATAAN KOVENTAA Vapaa Ajatus 1/1913

Harvat lehtemme lukijat lienevät selvillä niistä rangaistusmääräyksistä, jotka löytyvät nykyisessä kirkkolaissamme, ja joita voidaan heihin itseensä, vapaa-ajattelijoina, soveltaa milloin vaan papit sen hyväksi näkevät. Sentähden tahdomme lyhyesti selostaa nämä n.k. kurinpitosäännökset, jotka jo sellaisinaan voisivat muodostua sangen epämiellyttäväksi kiusaksi meille uskottomille

(uskonnottomille, toim.huom.), jos niitä ruvettaisiin käytäntöön panemaan. Ja sitäkin enemmän on meidän syytä kiinnittää huomiota tähän asiaan, koska on paraillaan vireillä kysymys näitten "säännösten" koventamisesta.

Kysymyksessä olevain säännösten perusteella voivat kirkolliset viranomaiset ryhtyä erinäisiin toimenpiteisiin niitä vastaan, jotka "havaitaan paatuvan julkiseen syntiin ja paheeseen, tai jotka laiminlyövät kristillisiä taikka kirkollisia velvoitteitaan". Ja sellaisista syistä langetettavan rangaistuksen ensimmäisenä asteena on varoitus, jonka kirkkoherra antaa asianomaiselle joko kahden-

kesken, kahden tai kolmen todistajan läsnäollessa, jotka tunnetaan vakaviksi kristityiksi, tai lopuksi koko kirkkoneuvoston ja seurakunnan nimessä, jos "paatumus" on pahempaa lajia.

VALTION KIRKKO JA KIRKON VALTIO Vapaa Ajattelijan, 1/1945, k.o.

Samoin kuin kansojen välisissä yhteyksissä, esiintyy kotoisessa yhteiskuntaelämässämmekin historiallisen käänekohtan piirteet. Niinhyvin n.s. henkiset, kuin aineellisetkin arvot, joutuvat uuteen yleistyneen arvioinnin alaiseksi.

Ajankohdan luonteesta johtuen, ei sellainenkaan mahtiasemaansa suojeleva laitos, kun valtionkirkko, ole jäänyt -tärkeysjärjestyksestään huolimatta arvostelun ulkopuolelle. Tämä on-

Kirkko on taantumuksen tukipylväs!

kin luonnollista; sillä pyritäänhan pääsemään selville niistä syistä, mitkä ovat aiheuttaneet ihmiskuntaa järkyttäneen tuhoisan verileikin, johon valtionkirkolla on ollut huomattava osuutensa.

Kirkon ja valtion yhteistoiminta sodanvalmistelussa ja sotapropagandassa onkin ollut hyvin kiinteätä. Menneinä taantumusvaltaisina vuosina oli usein vaikea todeta, kumpi, valtio vai kirkko oli tuossa turmiollisessa touhussa johtavampi. Kirkosta ei ole suotta sanottu, että se on taantumuksen tukipylväs. Kirkon piiristä on valtiovaltammekin saanut useimmat taantumukselliset johtajansa. Se on aina esiintynyt kaikkivaltiaana henkisenä holhoajana...

...Valtiokirkko on tehnyt paljon syntiä kansakuntamme turmioksi. Olisi

Monet vastustavat kristinuskon kellastuneita oppeja.

luullut, että sen papisto tilanteen muututtua olisi pyytännyt veriruskeita syntään anteeksi esim. yleisradiossa, jossa sillä on edelleen vallitseva asema, mutta ei sinne päinkään. Päinvastoin se jatkaa toimintaansa uusien seikkailujen toivossa.

VALISTUNEILLE KANSALAISILLE Vapaa Ajattelijan 1/1968 Väinö Voipio

Kun aikamme on todella sakean sumuisena uskonnollisista julistuksista ja VAPAAMIELINEN AJATTELU on miltei vaiennettu, haluan näin vedota edistysmielisiin ja uskonnollisista ennakkoluuloista vapautuneisiin kansalaisiin ja kulttuuripiireihin, että liittyttäisiin yhteistoimintaan herättääksemme kansalaiset ja etenkin nuoriso toimimaan uskontoisista peloista ja tuonpuoleisen toiveista VAPAAN INHIMILLISEMÄN ELÄMÄNKATSOMUKSEN PUOLESTA.

ERÄITÄ KIRPEITÄ NYKYNÄKYMIÄ:

a) Suomessa leviää tätä nykyä noin kaksisataa (200) erilaista kristillistä lehteä ja julkaisua, isompia ja pienempiä. Monia lehtiä ja lentolehtisepustuksia, tarroja ja vihkoja jaetaan ilmaiseksi jopa ulkomaisten kustantajien toimesta. Muistatko ainuttakaan VAPAAN KATSOMUKSEN LEHTEÄ? Onhan niitä ehkä viisi (5). Eikö olisi jo aika vaihtaa vuorot!

b) Suuri osa Suomen valistuneista kansalaisista ei usko, eikä välitä kristinuskosta eikä uskonnollisista menoista. Monet vastustavat periaatteesta kristinuskon "kellastuneita" oppeja ja toimituksia tietäen ne taikauskaisiksi. Siitä huolimatta monet työtä tekevät kansalaiset tukevat uskonnon ylläpitoa Suomessa veroillaan, jokainen sadoilla markkoilla vuosittain! Yhteensä sadoilla miljoonilla markkoilla vuosittain. Onko tuossa enää mitään järkeä!

c) Lisäksi pieni, kauaskantoinen näkymä. Jokseenkin kaikkien tietävät, että perisyntiajatus nojautuu hasuun jumalastaruun Eevan ja Aatamin lankeemisesta syntyin. Nykyään valistuneet nauravat tuolle tarinalle, mutta kaikki kuitenkin kastattavat pienokaisensa, kuka tavasta, kuka yksistään uskonnollisesta paineesta, pestäkseen lapsensa puhtaaksi perisyntin saastasta. Vauvat ovat näet luterilaisen kirkon päättämisen mukaan polvesta polveen perineet sielunsa täyteen "pahaa himoa ja viettymystä". Kuinka vielä sallimme tällaisen valheellisen menettelyn ja uskomusten ylläpitoa!

IRTI KIRKOSTA, VAPAAKSI KIRKON JA USKONNON PAINOSTA! TYÖHÖN IHMISYYDEN JA VAPAAN ELÄMÄNKATSOMUKSEN PUOLESTA!

Veikko Laine – pitkän linjan vapaa-ajattelijaa

ja silmäys liiton historiaan henkilö- ja yhdistyshistorian kautta

Veikko Laine on järvenpäläinen pitkän linjan vapaa-ajattelijaa-aktivisti. Hän on ollut mukana Keski-Uudenmaan vapaa-ajattelijajoissa (entinen Järvenpään Vapaa-ajattelijat) jo vuodesta 1976 – ja joutui heti mukaan myös liiton toimintaan. Vapaa Ajattelijat haastatteli Lainetta juhluvuoden merkeissä tuodaksemme vapaa-ajatteluun henkilökohtaista perspektiiviä – liiton historiaa henkilö- ja yhdistyshistorian kautta. Laineen tarina lienee tyypillinen esimerkki ryhtymisestä vapaa-ajattelijaksi noina menneinä vuosikymmeninä.

Lasse Pylkki

MITEN SINUSTA TULI VAPAA-AJATTELIJAA?

Vapaa-ajattelijaksi varmaan kehityttään vähin erin elämäkokemuksen karttu-

essa ja oman elämäntilanteen pohjalta. Minun elämäntilanteeni oli alun alkaenkin sellainen, että se väijäimättä joutui eroon kirkosta ja vaikutti ajatusmaailmaani koko elämäni. Lyhyt elämäntarinani tässä ohessa kertoo sen.

Varsinaisesti se, miksi minusta tuli Vapaa-ajattelijaa, perustuu kokemuksiini 50-luvulla, jolloin vanhempani liittyivät Saalem-seurakuntaan. Kirkosta erosi ensin isäni ja äitini vähän myöhemmin, kun olin rippikouluiässä. Minua ei erotettu kirkosta äidin mukana, vaan pappi kutsui minut seuraamaan sunnuntaina kirkonmenoja ja tulemaan niiden jälkeen hänen juttusilleen. En mennyt kirkkoon vaan odotin ulkona, sakastin ovelta. Kun pappi tuli, sanoin haluavani erota kirkosta, ja hän myönsi eron enempää kyselemättä. Vanhempani yrittivät saada minutkin liittymään seurakuntaansa, olin jopa heidän nuorisoleirilläänkin. Tuolloin kokemani vakuutti minut siitä, että uskonnot ovat vallanpitäjien keino sitouttaa köyhät kuuliaisiksi alamaisekseen.

MILLOIN LIITYIT ”VIRALLISESTI” VAPAA-AJATTELIJAOIHIN?

Järvenpään Vapaa-ajattelijat ry:hyn liityin 1976. Yhdistyksen puheenjohtaja muutti pois paikkakunnalta ja minua, uutta jäsentä, pyydettiin tilalle. Suosituin. Järvenpään yhdistys oli perustettu jo syksyllä 1945. Käsitykseni mukaan ainakin osasy syy sen perustamiseen oli, että maineikkaan suomenkielen tutkijan, poliitikko ja valtioneuvos **Emil Nestor Setälän** palaneen talon paikalle vastapäätä Sibeliuksen Ainolaa oli rakennettu Seurakuntaopisto, johon rahoitusta oli saatu myös Yhdysvalloista.

MITEN PÄÄSIT TAI JOUDUIT TEKEMIIN LIITON KANSKA?

Kävin usein liiton toimistossa kirjaosastoilla ja juttelemassa **Huuskosen Ul-**

lan kanssa. Ulla (**Ilmari Huuskosen** vaimo) oli liiton toimistonhoitaja Vaasankatu 21:ssä. Enemmän liiton joutoa tapasin Helsingin Kulttuuritalolla 13.2.1977 pidetyssä seminaarissa, jonka aihe oli ”Raportti uskonnonvapaudesta Suomessa”. Vuoden 1973 alussa uskonnonvapauslaki saavutti 50 vuoden iän. Tämän vuoksi V-A liitto päätti tutkimuksella selvittää olosuhteita, joissa uskonnonvapauslaki syntyi, asiaan liittyvän lainsäädännön historiaa ja lain voimaantulon vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetusministeriö (opetusministerinä oli tuolloin **Ulf Sundqvist**) tuki tutkimusprojektia 30000 markalla. Projektia johtivat fil.maist. **Erkki Hartikainen** (puhtaaksikirjoittaja, myöhemmin liiton pääsihteeri ja puheenjohtaja), varatuomari **Juhani Pösö** (liiton varapuheenjohtaja) ja lääket.lis. **Timo I. Vasama** (liiton puheenjohtaja). Haastatteluja tekivät mm. Ilmari Huuskonen ja liiton sihteeri **Paul J. Koponen**.

Tutkimusta on esitelty Vapaa Ajattelijat -lehdessä numero 6/1974. Siinä on myös tehdyt kysymykset sekä yhteenveto haastatteluista. Ne ovat karua kertomaa ateistien kohtelusta itsenäisen Suomen alkuvuosikymmeninä. Kannattaa tutustua ja verrata tilannetta nyky-aikaan.

KETKÄ LIITON PIIRISSÄ TOIMINEET HENKILÖT OVAT ERITYISESTI JÄNEET MIELEESI?

Vapaa-ajattelijain liitto on aina, onnekseni, vetänyt puoleensa vahvoja ja värikkäitä persoonia. Sellainen oli liitosihteeri Paul J. Koponen, joka 1970-luvun alussa kävi myös herättämässä 60-luvun puolivälissä nukahtaneen Järvenpään Vapaa-ajattelijat ry:n. Koposen yleisönosastokirjoitukset olivat suurelle yleisölle lähes ainoa mahdollisuus saada tietoa V-A liiton olemassaolosta.

1978 Vaasassa pidetyssä liittokokouksessa minut valittiin liittohallitukseen, kai lähinnä taustani takia. Kokouksessa mukana oli myös avopuolisoni **Aino Hermunen**, myöhemmin yhdistykseme monivuotinen sihteeri.

MAINITSIT JO AIKAISEMMIN ERKKI HARTIKAISEN. HÄN TAISI PANNA LIITTOSSA TUULEMAAN.

Kyllä. Tultuaan pääsihteeriksi Erkki Hartikainen pani toimintaan vauhtia. Liitolle mm. hankittiin tietokone. Paljolti hänen ansiokseen näenkin liiton

Vapaa-ajattelijaksi varmaan kehityttään vähin erin elämäkokemuksen karttuessa ja oman elämäntilanteen pohjalta.

toiminnan nousun uudelle tasolle 1970- ja 1980-luvuilla.

Ensinnäkin: Julkaisut. Liiton offset-koneella monistettiin 1978 Erkin tekemä opintoaineisto ”Tieteellinen maailmankatsomus”, jota yhdistyksessämmekin opiskeltiin innokkaasti, kuten myös hänen suomentamaansa käännöskirjallisuutta.

Toiseksi: Kansainväliset suhteet. Hartikainen solmi niitä myös henkilökohtaisella tasolla Intiasta Yhdysvaltoihin ja erityisesti Euroopassa, myös järjestöihin kuten VA-maailmanliittoon ja IHEU:hun. Minäkin osallistuin tähän toimintaan 1980-luvun alussa mm. Moskovassa, Lausannassa ja Petroskoissa.

Kolmanneksi: ET-oppiaine. Sen saaminen kouluihin on Erkin suuri ansio. Hän teki myös aineeseen oppikirjat. Erkki Hartikainen joutui monesti vääntämään kättä liiton muun hallinnon kanssa, mutta sai onneksi usein tahtonsa läpi.

PALATAAN VIELÄ SINUN JA YHDISTYKSESI. MITEN KESKISUURI JÄRVENPÄÄN VAPAA-AJATTELIJAT JOHDOSIASI ELI VUODESTA 1976 ALKAEN YLEISESTI OTTAEN TOIMI?

Yhdistyksessäni olen koko 35 vuoden ajan ollut joko puheenjohtaja, varapuheenjohtaja tai sihteeri. Eikä tänä aikana muita puheenjohtajia ole ollutkaan kuin

Tarmo Niskanen viisi vuotta vuosittu-hannen vaihteessa ja nyt **Lasse Pylkki**. Joskus yhdistyksemme teetti lentolehtisiä, joita jaettiin tuhansittain kirkosta eroamiskampanjoissa. Saimme palautetta, jäseniä ja julkisuutta mm. paikallisradioissa. Eniten olemme kuitenkin olleet paikallislehdissä, kun aivan viime vuosiin saakka jaoimme EU-ruoka-apua vähävaraisille, 15 vuoden aikana yhteensä n. 30 000 kg.

OLET TOIMINUT MYÖS JUHLAPUHUJANA.

Yhdistyksemme aktiivien **Mirjam Sormusen** ja **Erkki Haaviston** kanssa osallistuimme hautapuhujakursseille Kotkan Viikarinsaressa ja **Marsa Bäckin** puhujakurssille Helsingissä. Osallistuin myös Tampereella ja Turussa pidetyille kursseille. Olen pitänyt n. 20 muistopuhetta, enimmänsä osan tutuille, myös puolisolle, jonka kanssa taivalsimme yhdessä 35 vuotta. En koskaan hakenut kulukorvauksia liitolta, ja mikäli sain korvauksia asiakkailta, siirsin ne tukena yhdistykselleni.

MITKÄ TERVEISET ANNAT LIITOLLE SEN LÄHTIESSÄ UUDELLA 25-VUOTISTAPALEELLE KOHTI SADANNETTA TOIMINTAVUOTTAAN?

Vapaa-ajattelijain liitolla riittää tekemistä niin kauan, että kirkko saadaan eroon valtiosta ja uskonnonopetus pois kouluista. Ja sen jälkeenkin.

Veikko Laine liiton ”remmissä”

■ 1978	Liittokokousedustaja (Järvenpään Vapaa-ajattelijat ry)
■ 1978-1990	Liittohallituksen jäsen
■ 1978-1984	Työvaliokunnan jäsen
■	Lehden toimitusneuvoston jäsen
■ 1990-1993	Liittoneuvoston puheenjohtaja
■ 1997-2004	Liiton tositetarkastaja
■ 2001-2005	Liittohallituksen varajäsen
■ 2005	Liittokokousedustaja (Järvenpään Vapaa-ajattelijat ry)
■ 2011	Kustannus Oy Vapaa Ajattelijat Ab:n varatilintarkastaja
■ 2012	Liiton tositetarkastaja
■ 2006	Liiton kultainen ansiomerkki

Vapareiden parhaat palat

Tempauksia vuosien varrelta

Suvi Auvinen

Vapaa-ajattelijat ovat vuosikymmeniä ajaneet tunnustuksettoman katsomusaineen opetusta kaikille oppilaille peruskoulusta lukioon. Vuonna 1978 Vapaa-ajattelijain Liitto ry:n silloinen puheenjohtaja **Erkki Hartikainen** teki aiheesta kantelun YK:n ihmis-oikeuskomitealle. Komitean puoltavan päätöksen jälkeen vuonna 1981 esitettiin, että jos kolme oppilasta koulussa (lukiossa) oli vapautettu uskonnon opetuksesta, tuli heille opettaa uskonnon sijaan etiikkaa. Etiikka vaihtui elämäntietomustiedoksi vuonna 1985, ja koulutuksen historiaa oli muutettu pysyvästi.

ET on suunnattu etusijassa niille oppilaille, joiden perheet ovat uskonnottomia. Jos oppilas kuuluu muuhun kuin ev.lut. kirkkoon eikä voi koulussa saada oman uskontonsa opetusta, voi hän mennä myös ET-tunneille. Kuitenkin kirkkoon kuuluvat oppilaat ovat alkaneet kiinnostua elämäntietomustiedosta. Alkuun vapaa-ajattelijat ajoivat ET:n kuulumista vain uskonnottomille, mutta vuosien saatossa kanta on lieventynyt. Nyttemmin vapaa-ajattelijat ovat asettuneet vaatimaan, että kuka tahansa oppilas uskontokunnastaan riippumatta voisi valita tunnustuksettoman katsomusaineen uskonnonopetuksen sijaan. Vaihtoehtoja uskonnonopetukselle etsitään jatkuvasti ja tavoitteena onkin saada kaikille yhteinen katsomusaine.

Eroa kirkosta netissä

Vuonna 2003 lanseerattiin eroakirkosta.fi-sivusto. Se tarjoaa "avaimet käteen"-ratkaisun kirkosta eroamiseen. Tampereen Vapaa-ajattelijat ry perusti sivuston, josta on helposti saatavissa kaikki tarvittavat kirkosta eroamislomakkeet.

Kirkosta eroaminen ilman henkilökohtaista käyntiä kirkkoherranvirastossa tai maistraatissa tuli mahdolliseksi elokuussa 2003. Vapaa-ajattelijat **Petri Karisma** ja **Jori Mäntysalo** puuhasivat nopeasti ja tehokkaasti parissa kuukau-

dessä pystyyn palvelun, josta on tullut tunnetuimpia vapaa-ajattelijoiden palveluja.

Sivuston kautta on syyskuun puoleenväliin vuonna 2012 mennessä eronnut 324 012 henkilöä. Keskimäärin joka päivä eroamisia sivustolla tehdään kahdeksankymmenen pintaan. 18.10.2010 saavutettiin yksittäisen päivän erohuippu: tällöin kirkosta erosi yhden päivän aikana 6773 henkilöä. Piikki johtuu Ylen "homoiillasta", jolloin kirkon edustajat esittivät televisiossa jyrkkiä mielipiteitään samaa suku-

puolta olevien henkilöiden oikeuksista. Kolmen viikon aikana sivuston kautta kirkosta erosi yhteensä yli 40 000 henkilöä.

Jumalattomat pilakuvat ja laiton Raamattu

10.7.2006 Vapaa-ajattelijoiden nettisivuilla julkaistuista **Osmo Tammisalon** pilakuvista tehtiin tutkintapyyntö. Tammisaloa ja liiton senhetkistä puheenjohtajaa **Robert Brotherusta** syytettiin kiihottamisesta kansan-

Sivuston kautta on syyskuun puoleenväliin vuonna 2012 mennessä eronnut 324 012 henkilöä.

ryhmää vastaan ja uskonrauhan rikkomisesta.

Tammisalon kuvissa **Jeesus** ojentaa hukkuvalle auttavan käden sijasta ristiä. Kuuluisimpia kuvia lieenee joukko Jeesuksella ratsastavia aaseja.

Valtakunnansyyttäjä **Jorma Kalske** totesi, etteivät kuvat riko lakia. Hän huomauttaa, että sananvapaus ulottuu myös shokeeraaviin ja tiettyyn rajaan asti loukkaaviin mielipiteisiin. Kristilliset kirkkokunnat käyttävät sellaista yhteiskunnallista valtaa, että niihin kohdistuva erittäin voimakaskin kritiikki on Kalskeen mielestä sallittava.

Vastavetona tutkintapyyntöön Vapaa-ajattelijain liitto teki evankelisluterilaisesta kirkosta rikosilmoituksen. Rikosilmoituksen mukaan kirkkoa oli syytä epäillä kiihotuksesta kansanryhmää vastaan, koska kirkon nettisivuilla on julkaistu Raamattu. Liiton mielestä Raamatussa panetellaan ja solvataan ateisteja. Poliisi katsoi, ettei kyseessä ollut rikos.

Vapaa-ajattelijat ovat olleet korvaamattomana voimavarana tunnustuksettomien hautausmaiden saamisessa Suomeen.

Tahdon siviilihautajaiset!

Vapaa-ajattelijat ovat olleet korvaamattomana voimavarana tunnustuksettomien hautausmaiden saamisessa Suomeen. Vapaa-ajattelijayhdistysten ylläpitämiä tunnustuksettomia hautausmaita on jo Forssassa, Jyväskylässä, Kajaanissa, Karkkilassa, Kemissä, Kolarissa, Kotkassa, Kuusankoskella, Raahessa ja Vaasassa.

Vapaa-ajattelijat ylläpitävät siviilihautajaiset.fi-sivustoa. Sivustolta löytyy kattavasti tietoa siitä, kuinka toimia, jos ei tahdo tulla haudatuksi kirkkomaahan. Avuksi omaisille ja hoitohenkilökunnalle ovat Helsingin Vapaa-ajattelijat ry yh-

dessä muiden toimijoiden kanssa lanseeranneet Hautauskortin 4.11.2004.

Hautauskortin toinen painos julkaistiin 12.1.2006. Uuden kortin julkaisijoina ovat valtakunnalliset järjestöt Vapaa-ajattelijain liitto ry ja Suomen Humanistiliitto ry sekä palvelukeskus ProSeremoniat. "Tahdon siviilihautajaiset"-hautausohjekortti on tiettävästi maailman ensimmäinen laatuaan. Sen esikuvana on terveysjärjestöjen tunnetuksi tekemä "Lahja Elämälle" -elinsiirtotestamentti.

Uskomaton bussikampanja

22.6.2009 Helsingin, Tampereen ja Turun paikallisliikenteiden bussikampanja kohahdutti koko Suomea. Maailmalla paljon julkisuutta keränneen uskonnottomien bussikampanjan toi Suomeen Vapaa-ajattelijain liitto yhdessä Humanistiliiton kanssa.

Jumalaa tuskin on olemassa -bussikampanja levitti kahta eri viestiä bussien kyljissä. Helsingissä bussit julistivat: "Jumalaa tuskin on olemassa. Lope- ta siis murehtiminen ja nauti elämästä." Turkuun ja Tampereelle tarjottiin samaa tekstiä, mutta paikalliset liikennelaitokset päätyivät yksissä tuumin hylkäämään mainoksen "hyvien tapojen vastaisena". Tampereen ja Turun bussit päätyivät lopulta kehottamaan: "Iloitse elämästäsi kuin se olisi ainoasi. Koska se on."

Pääkaupunkiseudulla mainoksista tehtiin kantelu Mainonnan eettiselle neuvostolle. Neuvoston päätös oli kuitenkin vapauttava: "Mainoksen tarkoituksena on edistää eri vakaumusten tasa-arvoa ja herättää keskustelua. Siten tarkoituksena on myös edistää YK:n ihmisoikeusjulistuksen perusoikeuksien toteutumista. Uskonnottomien oikeus ilmaista vakaumuksensa julkisesti taa- taan perustuslaissa sekä uskonnonva- paus- ja yhdenvertaisuuslaissa. Mainonnan eettinen neuvosto toteaa, että kam- panjan ei voida katsoa olevan yleisesti loukkaava, vaikka yksittäiset uskonnot- liset henkilöt saattavat kokea sen louk- kaavana."

Vapaita ajatuksia Lahdessa

Lahden Vapaa-ajattelijat ry:n 75-vuotiskertomus

Vapaa-ajattelijain liitolla on jäsenyhdistyksiä, joiden toiminta on vuosikymmenien saatossa vaihdellut suuresti. Yksi vanhimmista jäsenyhdistyksistä kertoo toimintansa historiasta ja nykypäivästä.

Kautta ihmiskunnan historian on uskonnoilla ollut keskeinen sija ihmisen elämässä. Vallankäyttäjät ennen ja nykyisin ovat tietämättömyyttä hyväkseen käyttäen alistanee kansoja uskontojen avulla. Aina on kuitenkin ollut myös niitä, joilla on riittänyt tarmoa ja uskallusta itsenäiseen ajatteluun.

Työväenliikkeen ja muiden edistyskellisten voimien toiminnan ansiosta Suomessa saatiin aikaan uskonnonvapauslaki vuonna 1922. Siten tuli mahdolliseksi ja tarpeelliseksi perustaa järjestö edistämään uskonnottomien tavoitteita maassamme. 25.11.1937 perustettiin valtakunnalliseksi järjestöksi Suomen Siviilirekisterien Keskusliitto ry. Jo tätä ennen Lahdessa järjestettiin 1936 yhdistyksemme perustava kokous. Tällöin nimeksi tuli Lahden Siviilirekisteriin kuuluvien yhdistys ry.

Yhdistyksen perustajajäseniksi ilmoitautui 62 henkilöä. Perustajajäsenistä on keskuudessamme vielä **Lilja Tamminen** (os. Hyytiä) yhdistyksemme jäsenenä. Tämän kokouksen esitelmöijäksi oli lupautunut aikansa yhteiskunnallinen vaikuttaja ”isokeisariksi” kutsuttu lehtori **Ernst Lampén**. Hän oli kuitenkin estynyt saapumasta ja niin hänen puheensa luettiin kokouksessa. Paljon kertoo ajankohdan ilmapiiristä se, että tilaisuuden jälkeen poliisiviranomaiset takavarikoivat esitelmäaineiston haltuunsa.

Jälkeenpäin tarkastellen vuodet 1938-39 olivat yhdistyksen alkutaipaleen vilkkaimpia toimintavuolia. Olosuhteet muuttuivat täysin, kun alkoivat maallemme raskaat sotavuodet, jolloin tämänkin yhdistyksen toiminta lähes täysin lamaantui.

Toisen maailmansodan jälkeen alkoi ennennäkemätön niin aineellisen kuin myös henkisen toimeliaisuuden aika. Ihmisillä oli voimakas tarve yhteistoi-
mintaan ja tavoitteet olivat muutenkin korkealla. Tuolloin järjestimme usein ohjelmallisia tilaisuuksia jäsenistöllemme, joihin joukolla osallistuttiin. Yleisötilaisuuksiakin järjestettiin.

Oma yhdistyksemme on kahdesti, vuosina 1945 ja 1952, järjestänyt valtakunnalliset retkeilypäivät, jotka olivat suosittuja tapaamistilaisuuksia. Vuonna 1951 Heinolaan tehdyn retken yhteydessä perustettiin uusi vapaa-ajattelijayhdistys yhdessä paikallisen väen kanssa. Juhannuksena 1960 linja-autolin-
nen lahtelaisia vapaa-ajattelijoita suuntasi retkensä kohti Leningradia.

1960-luvun lopulla yhdistyksemme esitti ns. sirotteluhautausmaan perustamista Lahteen. Paperisota kesti vuosikautia. Asia ratkesi siten, että Levon hautausmaalle saatiin uurnalehto. Alueelle voi tuhkan kätkeä nimettömäänkin paikkaan. Uurnalehto on avoin kaikille lahtelaisille, kuten tarkoituksemme oli alun perinkin.

Sosiaalisen toimintaan liittyen jäsenemme **Artturi Rannan** aloitteesta perustettiin hautausapurahasto vuonna 1941. Olosuhteiden muuttuessa rahasto lopetettiin tarpeettomana 1987.

Unohtaa ei sovi monikymmenvuotista askarteluryhmien toimintaa. Naisten käsityökerho aloitti v. 1957 ja miesten puutyökerho 1961. Pääosin näissä ryhmissä valmistettujen tuotteiden myynnillä mahdollistettiin oman toimitilan hankinta Saimaankadun varrelta. Kunniamaininnan ansaitsevat kaikki aktiiviset osallistujat, mutta aivan erityisesti edesmennyt puuseppämestari **Lauri**

Tilaisuuden jälkeen poliisiviranomaiset takavarikoivat esitelmäaineiston.

Sievänen, joka oli hankkeen tulisielu-
nen puuhamies.

Yhdistyksemme nimi muutettiin vuoden 1946 vuosikokouksessa Lahden Vapaa-ajattelijat ry:ksi.

Yhdistyksemme edustajat ovat olleet Vapaa-ajattelijain Liiton toiminnassa aktiivisesti mukana liittoneuvostossa (liittovaltuusto), liittohallituksessa ja liiton tilintarkastajana. Myös nykyisessä liittovaltuustossa on yhdistyksemme edustaja. Yhdistyksen puheenjohtaja **Lauri Sievänen** toimi 1960-luvulla liiton puheenjohtajana.

Vuosien myötä toiminnan laatu muuttui. Elintason kohotessa ja vapaampien tuulien puhalttaessa ihmiset alkoivat pitää monia asioita itsestään selvinä, ei tarvinnut enää niin lujasti kamppailla oikeuksistaan. Ei tarvinnut välttämättä olla mukana järjestötoiminnassakaan.

Tänä päivänä maailma on tyystin toisenlainen kuin taipaleemme alkuaikoina 75 vuotta sitten. Toteutumatta on kuitenkin yli sata vuotta sitten asetettu tavoite kirkon ja valtion erosta. Kirkolla on vielä vahva jalansija kouluissa ja päiväkodeissa, samoin tiedotusvälineissä, radiossa ja televisiossa.

Kirkosta erotaan aiempaa suuremmassa määrin. Valitettavasti Vapaa-ajattelijat eivät ole pystyneet tuosta eronneiden määrästä saamaan kuin murtoosan jäsenikseen, joten tehtäväkenttää on vielä rutkasti edessäkin.

Alkuperäisestä 75-vuotiskertomuksesta kopioinut Jari Peltonen

Jäsentensä kokoinen liitto

Vapaa-ajattelijoiden saavutuksia

Vapaa-ajattelijain juhlavuotena on hyvä katsoa taakse jäänyttä maisemaa. Mitä liitto on saavuttanut? Ketkä ovat kantaneet Prometheuksen tulta menneinä vuosikymmeninä?

Jori Mäntysalo

Ryhtyessäni miettimään Vapaa-ajattelijain liiton menneitä saavutuksia oivalsin jotakin: Liitto ei ole tehnyt mitään - ihmiset ovat. Mitä ikinä onkin tehty, tekijät ovat olleet ihmisiä - joidenkin nimet tiedämme, toiset ovat toimineet taustalla.

Monet saavutukset ovat olleet toisellakin tapaa liiton ulkopuolella. Liitto on ollut kasvualusta, vaikka itse toiminta onkin tehty toisen nimen alla. Seuraavassa tarkastelen muutamia keskeisiä saavutuksia.

ET

Elämäntarkastustieto saatiin oppiaineksi Suomeen 1985. Taustalla tässä oli erityisesti **Erkki Hartikaisen** kantelu silloisesta oppiaineesta nimeltä Uskontojen historia ja siveysoppi. Hartikainen oli tuolloin liiton pääsihteeri, mutta kanteli omissa nimissään.

PROTU

Uskonnottomat Prometheus-leirit alkoivat vuonna 1989. Liitto järjesti omia varjorippikoulujaan parina vuonna 1980-luvun puolivälissä, mutta toiminta ei silloin vielä vakiintunut. Protuleirit siirtyivät jo toisena vuotenaan oman yhdistyksensä, Prometheus-leirin tuki ry:n, järjestettäväksi. Merkittävä aktiivi ja ensimmäinen puheenjohtaja oli **Eino Huotari**, joka sittemmin toimi mm. Vapaa-ajattelijain liiton varapuheenjohtajana ja pääsihteerinä.

PRO-SEREMONIAT

Uskonnottomia juhlia on järjestetty pitkään, mutta vakaammalle pohjalle päästiin vasta vuonna 1999. Tällöin perustettiin uskonnottomien juhlien kattojärjestö Pro-Seremoniat, joka tarjoaa mm. koulutettuja puhujia uskonnottomien tilaisuuksiin. Sama kaava toistuu jälleen - Pro-Seremoniat on liitosta erillinen organisaatio. Ehdottomasti tärkein yksittäinen henkilö oli tällöin **Anneli Aurejärvi-Karjalainen**, joka johtaa Pro-Seremonioita edelleen.

WWW.EROAKIRKOSTA.FI

2000-luvulta mieleen jäänein pidempi projekti lienee verkossa suuren suosion saanut eroakirkosta.fi -palvelu. Ev.lut. kirkosta eroamisen netin kautta mahdollistanut palvelu on saanut huomiota mm. Ylen Homoillan jälkeen, jolloin kirkosta erosi sivuston kautta ennätysmäärä ihmisiä. Tässäkään muodollinen tausta ei ollut liitto vaan Tampeleen paikallisyhdistys. Ainoa alusta asiti mukana ollut henkilö on liiton nykyinen puheenjohtaja **Petri Karisma**.

”Luterilainen kunnes toisin todistetaan” – mitä näillä asioilla on saavutettu?

Suomessa on edelleen kaksi valtionkirkkoa. Kolme neljästä kuuluu Evankelis-luterilaiseen kirkkoon, ja sen elämäntarkastustietä heikoiden menestyyvinkin, avioliittoon vihkimisen, ”markkinaisuus” on yli 50%. Jollain tapaa uskonnolliseksi itsensä laskee edelleen suurempi osa suomalaisista; selvästi kristillisiäkin uskomuksia on valtaavan isolla joukolla.

Kirkkoon kuuluvien osuus laskee jo lähes prosenttiyksikön vuodessa.

Valtionkirkkojärjestelmää kritisoidaan toisaalta laajasti, erityisesti puolueiden nuorisjärjestöissä. Kirkon ja valtion välisiä kytköksiä on hiljalleen purettu, presidentin nimittämistä piispoista rukouspäiväjulistukseen. ”Luterilainen kunnes toisin todistetaan” -periaate menettää vähitellen kannatustaan.

Kirkkoon kuuluvien osuus laskee jo lähes prosenttiyksikön vuodessa. ET-opetuksen suosio kasvaa; tässä auttaa etopetus.fi, jossa erityisesti **Timo Poranen** on aktiivinen. Kristillisten uskomusten suosio laskee. Suurin voitto lähiaikoina tulee Pro-Seremonioiden osalle: vihkimisissä evankelis-luterilaisten menojen osuus tippuu alle puoleen ensi vuonna.

Mikä on siis ollut toimintamme merkitys tälle suotuisalle kehitykselle? Emme tiedä. On selvää, että osa eroakirkosta.fi-palvelun käyttäjistä olisi eronnut kirkosta joka tapauksessa. Toisaalta Pro-Seremonioiden vaikutus on oletettavasti ollut laajempaa kuin sen nimissä pidettyjen seremonioiden määrä. Protuleirien ja ET-opetuksen osuutta toisaalta itsessään ja toisaalta rippileirien ja uskonnon opetuksen syrjäyttäjänä en osaa arvioida. Yhtä vaikeaa on tietää liiton antamien lausuntojen, Vapaa Ajattelija -lehden, www-sivujen, paikallisten tapahtumien ja kaiken muun sellaisen merkitys.

Yllä on nostettu esiin muutama nimi ja toimintamuoto. Syystäkin, mutta haluan osoittaa erityisen kiitoksen muualle: kiitän teitä, joiden nimiä en edes tiedä. Te itse tiedätte haravoineenne hautausmaata, keittäneenne kahvia kesäpäivillä, ottaneenne valokuvia liiton lehteen, järjestäneenne jotain tapahtumaa - tai ottaneenne asian puheeksi kahvipöydässä ja istuttaneenne ehkä kriittisen ajattelun siemenen työkalurin mieleen. Kiitos!

Koska liitto on vanha, eivät kiitokset enää tavoita suurinta osaa aktiiveista. **Teuvo Kantolan** tunsin, **Hannu Tasasen** ehdin tavata, **Kari Saaresta** olen vain kuullut. Suurin osa joukosta poistuneistakin jää nimettömiksi. He auttoivat järjen asiaa aikanaan, nyt on meidän vuoromme.

Jumalattomat pilakuvat

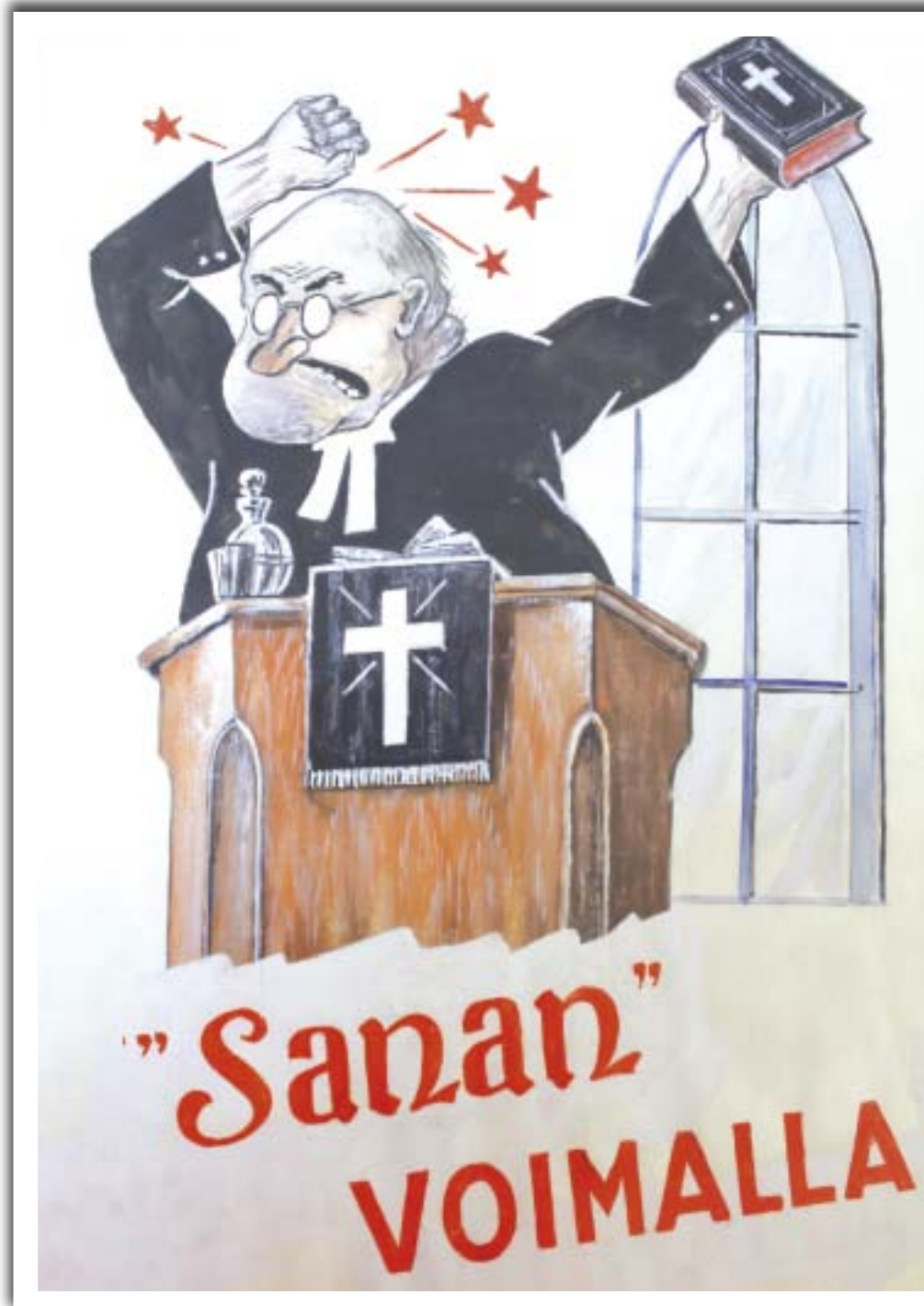
Suvi Auvinen

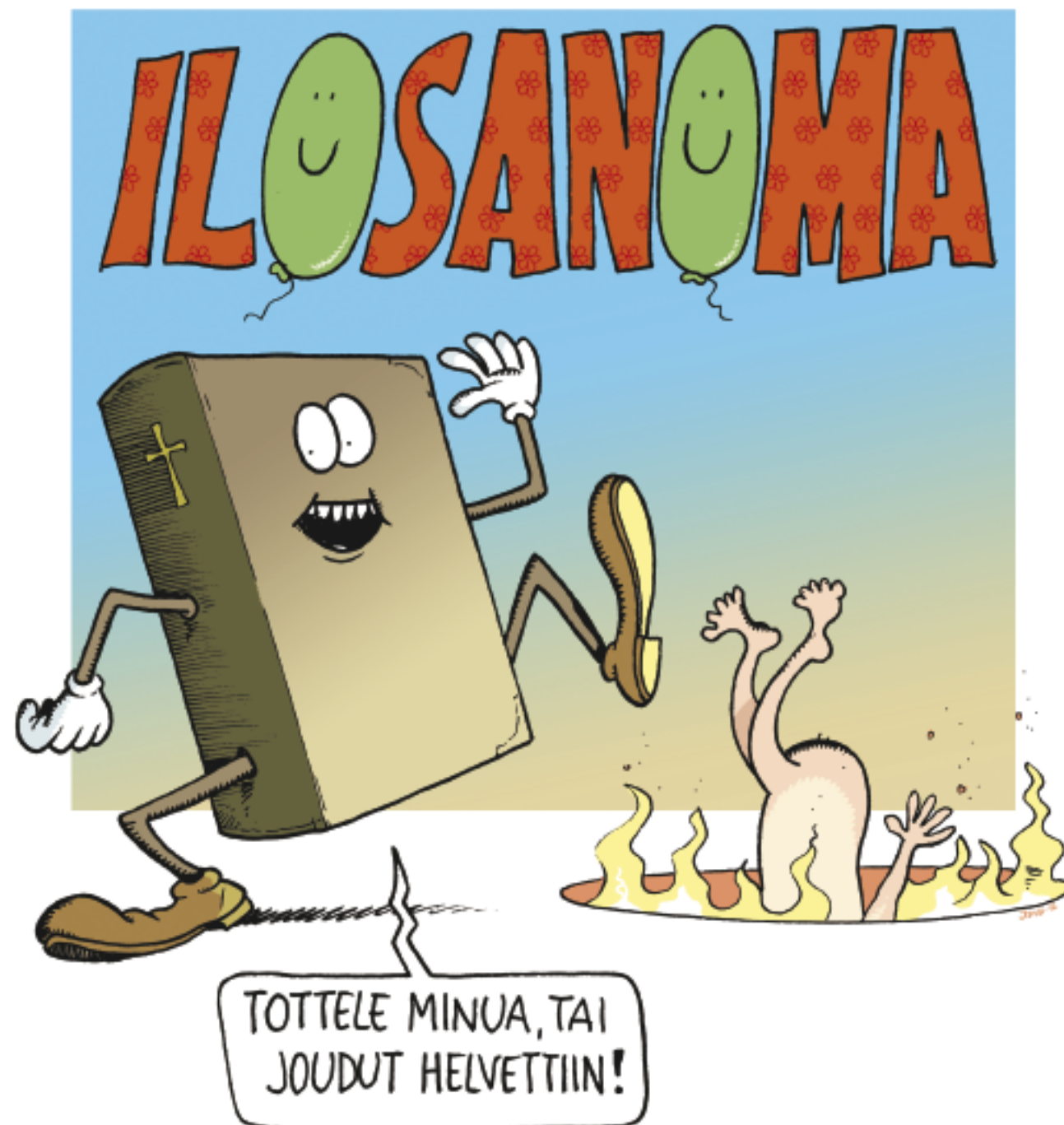
Pilakuvat ovat liittyneet kiinteästi suomalaisten vapaa-ajattelijoiden ilmaisuun aina. Vapaa Ajatteliija julkaisee juhlavuoden kunniak-

si kolme pilakuvaa vuosien varrelta. **K. Partanen**, nimimerkki **Jussi ja Osmo Tammisalo** edustavat vuosien 1955, 1983 ja 2006 jumalattomia pilakuvia. **Pertti Jarla** on piirtänyt kolme tämän hetken vapaa-ajattelua käsittelevää ku-

vaa vuoropuheluksi vanhempien kuvien kanssa.

Kuvat eivät edusta liiton virallista kantaa, vaan ovat taiteilijoiden karikatyyreja aiheesta.

KAMPIN KAPPELIN AVAJAISISSA

Runo menneiltä vuosilta

Digi digi kyllä jungertaa,
mutta Matti ja Seppo ne vain punnertaa.

Digi digi tuliko kuva ja ääni liki?
Vai nousiko otsalle hiki?

VAPAASTI AJATELLEN

Pertti Periniiva
Kemi

Vasemmistonuoret pääsivät kesäkuussa otsikoihin, kun VaNun puheenjohtaja Li Andersson ilmaisi kantansa valtionkirkosta. Kuka Andersson on, miksi kirkon ja valtion yhteyksiä pitäisi purkaa ja mitä kunnallispolitiikka uskonnottomille tarjoaa?

Historian jäänteistä kohti nykyaikaa

Suvi Auvinen

”Minut kutsuttiin debattiin kristillisdemokraattisten nuorten puheenjohtajan Aki Ruotsalan kanssa, ja väittelyn aikana toin esiin vasemmistonuorten agendan, jonka mukaan kirkon ja valtion kytköksiä pitäisi purkaa”, kertoo Li Andersson, joka nousi Vasemmistonuorten puheenjohtajaksi vuonna 2011. Andersson opiskelee kansainvälistä oikeutusta ja venäjän kieltä Åbo Akademiassa ja on noussut nopeasti tunnetuksi poliitikoksi kotikaupungissaan ja laajemmaltiikin koko maassa.

Vasta 25-vuotias Andersson on ehtinyt monenlaista. Vakaumukseltaan Andersson määrittelee itsensä uskonnottomaksi ja ajaa uskonnottomien asiaa myös politiikassaan. Hän on tuttu näky mielenosoituksissa ja väittelytilaisuuksissa eikä kaunistele sanomaansa turhaan: ”Vasemmisto on historiallisesti aina ajanut kirkon ja valtion eroa. Ei nyt ole kyseessä mikään uusi juttu tai uusi kannanotto, siihen vain ehkä tartuttiin kiivaammin, koska esitin mielipiteeni kristillisessä Radio Deissä.”

Suomalainen vasemmisto kritisoi valtion ja evankelisluterilaisen kirkon kytköstä virallisesti ensimmäisen kerran jo Forssan ohjelmassa vuonna 1903. Siinä uskonto vaadittiin julistettavaksi yksityisasiaksi. Andersson ei kuitenkaan näe vasemmistoa uskontovastaisena liikkeenä: ”Olemme aina lähteneet siitä, että uskonto on jokaisen henkilökohtainen asia. Kirkon ja valtion suhde Suomessa on lähinnä historiallinen jäännös eikä sille ole perusteita nykypäivänä. Se, että julkisen vallan ja uskonnollisen yhteisön välillä on tällainen suhde kuin Suomessa, on ongelmallista.”

Väitteelle Suomesta kristillisenä valtiona Andersson hymähtää: ”Minun on vaikea nähdä, miten valtio voisi edes ol-

Li Andersson

- Turku
- valtiotieteiden kandidaatti
- s. 13.5.1987
- Vasemmistonuorten puheenjohtaja 2011 →
- Varakansanedustaja, varavaltuutettu Turun kaupunginvaltuustossa

la kristillinen. On kiistaton tosiasia, että Suomessa on historiallisesti valtauskontona ollut kristinuskko, mutta kun katsomme valtiota nykypäivänä, en näe mitään pohjaa väitteelle, että eläisimme kristillisessä valtiossa. Jotkut sanovat perustuslain pohjaavan kristillisille arvoille, mutta itse olen sitä mieltä, että kyseessä ovat enemmän yleismaailmalliset eettiset normit. Perustuslaissa esiintyvää arvomaailmaa voisi yhtä hyvin sanoa vasemmistolaiseksi kuin kristilliseksi!”

”Ihmiset ovat tosi kiinni perinteissä”, Andersson pohtii: ”Uskon, että tahdossa pitää esimerkiksi tunnustuksellinen uskonnonopetus kouluissa ja avajaisjumalanpalvelukset yliopistoissa on enemmän

kyse siitä, ettei uskalleta muuttaa vallitsevaa järjestystä kuin siitä, että oikeasti pidettäisiin kristinuskkoa erityisen tärkeänä.”

Andersson on ehdolla syksyn kunnallisvaaleissa. Kunnallispolitiikassakin on hänen mielestään muistettava uskonnottomien oikeuksia. ”Kunnat avustavat erityyppisiä järjestöjä ja tahoja. On tärkeää olla mukana tällaisissa keskusteluissa varmistamassa, että avustuspolitiikka on reilu sekä uskonnollisille että uskonnottomille toimijoille. On myös paljon yksittäisiä kysymyksiä, esimerkiksi hautausmaiden tunnusuksettomuus, joka on suoraan kaupunginvaltuustojen päätettävällä alla monissa kunnissa.” Andersson kehottaa vapaa-ajattelijoita viemään ehdokkailleen viestiä siitä, millaisia asioita uskonnottomat kokevat tärkeiksi kunnallispolitiikassa: ”Kaikille ehdokkaille ei välttämättä ole selvää, millaiset asiat koskettavat uskonnottomia. Esimerkiksi kirkon ja valtion eroa voi hyvin lähteä ajamaan jo kuntatasolla. Kannattaa vaalien alla muistaa ennen kaikkea se, mitä asioita puolueet ajavat vaalien välillä. Vaalikoneisiin voi vastata mitä tahansa, mutta se mitä vaalien välillä puuhataan, on merkityksellisintä.”

Vares ja uskonnon uhka viihteellistä uskontokritiikkiä, osa II

Reijo Mäen Vares-dekkareissa löytyy jännityksen, huumorin ja erotiikan lisäksi välijuonteena myös uskonto- ja uskomuskritiikkiä. Se on yleensä varsin persoonallista, lennokasta ja hauskaakin – milloin dialogissa, milloin päähenkilön sisäisenä puheena. Kirjoitin tästä Mäen tuotannon piirteistä jo Vapaa Ajattelijassa nro 5/2005 otsikolla ”Viihteellistä uskontokritiikkiä”. Seuraavassa luodaan katsaus Mäen uudempaan tuotantoon.

Esa Ylikoski

Viime vuonna ilmestyneessä kirjassa Mustasiipi (2011) Jussi Varesen huomion kiinnittää se, miten lehdissä ”uskonnot, nuo ihmiskunnan näärännäpyt, ovat näyttävästi esillä”. Chilen kaivosmiehistä lukiessaan Varesta säväyttää, kun ”Vatikaanin vihikoira, tuo Herran oma rotwailer, hyeenanhymyinen paavi, oli korkeimman omakäsitesti lähettänyt joka miehelle rukousnauhan”. Sitä iloa ja riemua siellä pimeydessä! (239)

Iloa antaa islamin ydinalueen uutinenkin: ”Mekassa joku viisas uskonoppinut eli mufti oli alkanut vakavasti miettiä, voisiko naisten autolla-ajokielon purkamista harkita. Ja pitkällisten tutkimusten jälkeen arvoisa herra oli tullut sellaiseen tulokseen, että Koraa-nissa naisten ajokortittomuutta ei suoranaisesti vaadita. Hyvä pointti.”

Uusimmassa kirjassa Sheriffi (2012) islamin ”kaikkietävä, joka laati hienot säännöt ramadania varten, ei ollut kaikkietävä... Ei ollut ikinä kuullutkaan yöttömästä yöstä. Kun ramadan osuu kesäkuulle, niin pohjoisessa oikeaoppiset paastoajat kuolevat nälkään ja janoon kuin kuivan kesän hyttyset.” (275)

Vinoilu kohdistuu myös ihan turkulaisen ”palavan pensaan porukan”, ”siististi parturoidun sielunhuoltopalvelun” isoimmalla autolla ajelemaan johtajaan, joka kiitos taivaallisen isän saa bisneksiinsä työnsä omistautunutta henkilökuntaa, joka ei vietä tupakkataukoja ja krapulapäiviä (164, 220).

Mustasiivessä Varesen kaveri, novellikirjailija Luusalmi osoittaa seuraseluravintola Apteekin keskusteluisa luovuuttaan: ”Olen tässä funtsinut

valtionkirkon päämiehenkin ammatinimikettä. Kaikki uskonnot perustuvat siihen, että ihmisparka tietää kuolevansa. Siksi jokainen heimo on mennyt keksimään omia jumaliaan, näitä erilaisia kuolemanjälkeisiä systeimejä. Kuolema on uskonnon kivijalka. Siksi olis luontevaa, jos kirkkomme toimitusjohtajan titteli olisi arkkipiispa.” (269)

Sitä edellisessä kirjassa Kolmijalkainen mies (2010) Luusalmella välillä iso pyörä heittää, mutta tilapäinen mielenhäiriö ei estä luovuutta ”taivaallisen hiippakunnan suurenmoisten riemujen” kuvailussa: ”ikuinen Porin Jatsin VIP-teltta, harppujaan soittava neitsytseks-tetti brasilialaisella vahauksella, seitsemän oikein joka viikon joka päivä – ja lisäksi miljoonan vuoden vapaa ham-mashoito. Tämä kaikki onnistuu, jos vain lyötte ne lumpionne joko lattiaan, katuasfalttiin taikka ihan mihin tahansa vesijättömaahan...”

Kirjassa on myös Varesen ”ikuinen skeptikko hereillä” - jätettäkään lukijoiden tuomittavaksi, kuinka aiheellisesti.

”Jumaluusopillinen seminaari” 2005

Lehtemme uusille lukijoille kerrattakoon lopuksi, mitä kirjan Nuoruustango (2005) ”jumaluusopillisessa seminaarissa” Uudessa apteekissa filosofoitiin (196-197): ”... eri maailmanuskontojen omat perusopinkappaleet johtavat sellaiseen loogiseen päätelmään, että maailmassa tallustaa miljardeja ihmispoloja, jotka joutuvat kokemaan oikein suuremman luokan pettymyksen ... Näiden kahden maailmanuskonnon (islamin ja kristinuskon, toim. huom.) perusvaatimukset ja lupaukset sulkevat yksiselitteisesti toisen uskon kannatta-

jat ulos lopullisesta pelastuksesta. Pistete.” ”...molempien valtauskontojen mukaan oli ehdottomasti olemassa vain yksi oikea jumala. Mikä tarkoitti sitä, etteivät molemmat uskonnot voi mitenkään olla yhtä aikaa oikeassa.”

”Vaikka ihminen eläisi kuinka synnittömän elämän eri uskontojen ja ihmisyiden eettisiä lakeja noudattaen ja olisi lähimmäistensä tuki ja turva, tästä kaikesta hyvyydestä ei olisi jaossa edes kannustus-palkintoa, ellei hän ole ymmärtänyt samalla uskoa johonkin kaashumaiseen henkiolentoon... On se surullista. Kristitty on loilottanut pitkän ikänsä niitä huonoja biisejä kurkku käheänä vetoisessa kirkossaan, eikä tule mitään palkintoa. Tai sitten muslimiparka on paastonnut loputtomia ramadanejaan vatsa kurnien kuin lettosamakolla - ymmärtämättä että kristittyjen taivaan pappas onkin se kovempi luv.”

”Mietitäänkö että jos kaikki nämä muslimit ja kristityt - plus hindut, shintolaiset ja buddhalaiset päälle - ovatkin ihan yhtä väärässä. Mitä jos ainoa oikea jumala onkin siellä Sevettijärven tien varressa kököttävä saamelaisen pyhä seitakivi?” ”Ja taivaaseen pääsee lopulta vain se heinäkenkä poroisäntä, joka Koskenkorvapullo selkäreppussa hölskyen kaahaa koh-ti vanhaa iloista Luostoa ja muistaa siinä moottorikelkan selässä joka kerta moikata erikoisen näköistä seitakiveä.”

Jostain syytä Reijo Mäen uskontokritiikkiä ei oltu sisällytetty sitaattikirjaan ”Varesen vaeltava viisaus” (2008, Ota-va), jossa on hajatelmiä milteipä kaikesta muusta maan ja stratosfäärin väliltä. Kuka kahlaisi läpi kaikki Vareset vuodesta 1986 kooten sillä silmällä koko setin – ties mitä helmiä löytyisikään lisää Mäen uskontokritiikkiin?

Tiekartan dilemmoista yhteistyöhön

Olemme matkalla tunnustuksettomaan Suomeen. Matkallamme yhdenvertaisuuden ja vakaumuksen vapauden toteutumiseen käytännössä tarvitsemme myös tiekartan ja suuntaviittoja. Olisi helpompaa, jos saisimme suoran lennon tavoitteidemme ja arvojemme toteutumiseen. Perinteisempiä ilmaisia samasta käytännön haasteesta ovat strategia ja taktiikka taikka päätavoite ja välitavoite.

Esa Ylikoski

Tiekartan (roadmap) käsite on tullut vähitellen kansainväliseen ja nyt myös suomalaisen keskusteluun. Matka haasteellisiin tavoitteisiin ei ole yhtä suoraviivainen kuin Pietarin kuuluisa Nevski prospekt -katu. Kun katsotaan uskonnon ja vakaumuksen vapauden etenemistä Suomessa ja maailmassa, havaitaan, että taaksepäin tie on ollut mutkikas ja eteneminen vaihteista.

Toisaalta on myös ollut kunnan hyppäyksiä. Suomessa sellainen oli perustuslakimme perusoikeuspykälien uudistaminen vuosituhannen vaihteessa. Hyppäys ei ollut sisäsyntyistä, vaan perustui kansainvälisten ihmisoikeussopimusten huomioon ottamiseen. Valitettavasti uudistuksen vieminen lainsäädäntöön (eli implementointi) epäonnistui, jäi pahasti puolitiehen. Kirkolliset piirit poliittisine myötäilijöineen onnistuivat vesittämään muutokset siten,

että kirkon täysin kohtuuton ”positiivinen erityiskohtelu” jatkuu.

Käytännöt monien kuntien palveluissa ovat vielä huonompia kuin puutteelliset säädökset. Niinpä tarvomme yhä tiellä yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen, sekä uskonnon ja omantunnon vapauden toteutumiseen käytännössä. Vaikka liiton päätavoitteet esimerkiksi päivähoidon, koululaitoksen ja armeijan suhteen ovat selviä, velvollisuutemme syrjivässä tilanteessa olevien uskonnottomien ihmisten auttamiseksi käytännön tasolla on

tuoda esiin myös nopeita osaratkaisuja ja välitavoitteita.

Liiton säännöissä määritelty tavoitteemme on uskonnon opettamisen lopettaminen kouluissa. Koska tämä ei ole vielä toteutunut, toimimme uskonnon vaihtoehtona olevan elämäntarkastustiedon puolesta ja sen aseman parantamiseksi. Kun uskonnon opetusta ei ole saatu pois yhdellä rysäyksellä, on paikallaan toimia sen lopettamiseksi oppilas oppilaalta. Kysymys uskonnoista opettamisesta on tietenkin asia erikseen.

Velvollisuutemme on tuoda esiin nopeita osaratkaisuja.

Esa Ylikoski

Mitä tehdä, jos...

Liiton selkeä tavoite on kunnan ja valtion järjestämän uskonnon harjoittamisen lopettaminen kokonaan niiden omissa palveluissa: päivähoidossa, kouluissa, armeijassa. Tämä vaatimus voidaan ja tulee alkaa kohdistaa suoraan sekä rehtoreille, kouluille että kunnille opetuksen järjestäjänä. Uskonnolliset tilaisuudet kunnan järjestämänä eivät perustu mihinkään säädöksiin. Vaatimus tulee kohdistaa tietysti myös Opetushallitukselle, jonka ohjeissa perustelematta yhä annetaan lupa uskonnollisten tilaisuuksien järjestämiseen.

Mitä tehdä, jos ja kun jossain koulussa uskonnollisten tilaisuuksien järjestämistä ei ole lopetettu ja kenties niihin osallistumisen vapaaehtoisuudesta tiedotetaan huonosti oppilaille ja heidän vanhemmilleen? Mielestäni velvollisuutemme on tuoda esiin mahdollisuutta jäädä pois uskonnon harjoittamista sisältävistä uskonnollisista tilaisuuksista. Pois jäävien osuuden kasvaminen oppilas oppilaalta kasvattaa mahdollisuuksia saada kunnallinen uskonnon harjoittaminen poistettua vähitellen kokonaan.

Mitä tehdä, jos ja kun jossain koulussa uskonnollisista tilaisuuksista pois-oleville Opetushallituksen ohjeen mukainen ”muu toiminta” onkin huonosti järjestettyä? Mielestäni velvollisuutemme on tuoda esiin vaatimus siitä, että tämä muu, tunnustukseton toiminta olisi hyvin järjestettyä, kivaa ja elämyksellistä! Siihen voisi olla hyvä kutsua myös ulkopuolisia vierailijoita ja ohjelman suorittajia. Vaihtoehtoisesti tämä muu toiminta voisi tapahtua koulun seinien ulkopuolella.

Vaadimme yhä enemmän ja voimakkaammin kunnan koulujen järjestämisen uskonnollisten tilaisuuksien lopettamista kokonaan. Jos niitä kuitenkin kantamme vastaisesti jossakin jatketaan, silloin muun, tunnustuksettoman ohjelman osallistujamäärän kasvuun ja toteuttamismuotojen laadun kehittämiseen on pyrittävä entistä voimakkaammin. Tasokas tunnustukseton toiminta pikemminkin nopeuttaa kuin hidastaa uskonnon harjoittamisen järjestämisen lopettamista kouluissa. Kysymys on paitsi lasten oikeuksista myös henkilökunnan vakaumuksen vapaudesta.

Helsingin vapaa-ajattelijat teki aloitteen Helsingin yliopistolle avajaisten perinteen uudistamiseksi. Aloitteen

yhteydessä tuotiin esiin vaparien perusvaatimus siitä, että jumalanpalveluksesta osana avajaisten virallista ohjelmaa olisi parasta luopua kokonaan. Samalla tuotiin esiin ikään kuin toissijaisena, välivaiheen ratkaisuna esitys jumalanpalvelukselle vaihtoehtoisen tunnustuksettoman tilaisuuden järjestämistä osaksi avajaisjuhlallisuuksia. Jälkimmäinen uudistus toteutuikin nyt syyskuussa 2012.

Voidaan kysyä, nopeuttaako vai hidastaako tunnustuksettoman tilaisuuden tulo jumalanpalveluksesta luopumista? Voidaan myös kysyä, lisääkö vai vähentääkö uudistus uskonnottomien

oikeuksiensa perään konkreettisisia elämäntilanteitaan. Yksittäisen päiväkodin tai koulun tai armeijan joukko-osaston harjoittaman syrjivän käytännön muuttuminen konkreettisesti vähemmän syrjivään suuntaan on askel kohti perusoikeuksien toteutumista kokonaan.

Edellä kuvattu dilemma koskee myös liiton ohjelmallista työtä. Periaatteet, arvot ja tavoitteet lienee helpompi kirjoittaa ja hyväksyä kuin toimintaohjelma, tiekartta tavoitteiden toteutumiseen. Haastetta helpottaa se, että kovin yksityiskohtaisia kuvausyrityksiä ei kannata tehdä, sillä elävä elämä kuitenkin synnyttää omat reittivalintansa. Tiekarttamme on-

Lopettakaamme uskonnonopetus oppilas oppilaalta.

yhdenvertaista kohtelua ja kaikkien uskonnon ja omantunnon vapautta tässä ja nyt? Jälkimmäiseen kysymykseen on helppo vastata myönteisesti. Edellisestä kysymyksestä on hyvä keskustella avoimesti pohtien ja kriittisesti. Yliopiston ratkaisu ei liene ainakaan paras malli eduskunnan valtiopäivien avajaisten uudistamiseen.

Elävään yhteistyöhön

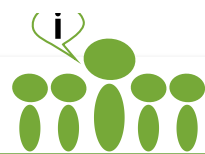
Päätavoitteen ja välitavoitteen keskinäissuhde on yhteiskunnassa, reaali-maailmassa ja politiikassa ikuinen dilemma. Se on jatkuvasti uusiutuva riski, joka mukana olevien pitää ratkaista aina uudelleen. Näin on myös kunnallispolitiikassa, jossa uudistusten saaminen vaatii hyvien tavoitteiden lisäksi myös yhteistyötä ja kompromisseja, mikäli ei ole enemmistöasemassa. Välillä kysymys on myös heikennysten torjumisesta.

Kysymys perusoikeuksista asettuu kuitenkin eri tavalla. Emme käy kaupaa ja tee kompromisseja perusoikeuksista. Vaadimme perusoikeuksien toteutumista kokonaan. Mutta syrjintääkin voi olla eri asteista. Emme vain toistelee perusvaatimustamme, vaan aktivoimme ja tuemme ihmisiä katsomaan omien

kin oltava elävä, muuttuva. Toimintaohjelmaosuudessa on hyvä suunnata myös työmme periaatteita ja tapoja.

Toimintaohjelmassa aiempaa keskeisemmällä sijalla on varmasti yhteistyö. Uudistustyö vaatii yhteistyötä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa, valtion ja kunnan toimielinten sekä palvelujen konkreettisten toteuttajien kanssa - sekä ihmisten kanssa. Sen ei pitäisi olla vaikeaa, sillä yhteiskunnalliset tavoitteemme nojaavat kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin sekä Euroopan unionin ja Suomen valtion säättämiin perusoikeuksiin. Käytännön yhteistyö ja vuorovaikutus vaativat kuitenkin taitoa ja harjoittelua. Sitä kautta myös yhteistyökumppanien mielikuvat ja käsitykset meistä vapareista kehittyvät ja ymmärrys tavoitteidemme oikeutuksesta laajenee.

Yhteistyön tärkeä ulottuvuus työsämme on myös kansainvälisyys. Uskontojen aiheuttamat ihmisoikeusongelmat ovat globaaleja. Meillä on apunamme kansainvälisten humanisti-, rationalisti-, ateisti- ja vapaa-ajattelijajärjestöjen tieto ja kokemus eri maisista. Sitä tulee alkaa käyttää aikaisempaa paremmin ja nopeammin. Perehtyminen eri maiden parhaisiin käytäntöihin voi auttaa tuomaan uusia aineksia myös kotimaiseen keskusteluun.

75-vuotisjuhlasta

Vapaa-ajattelijain liitto täyttää tänä vuonna 75 vuotta. Muuten arkisesti vietettävän juhluvuoden kohokohtana on marraskuun alussa järjestettävä 75-vuotisjuhla.

Varsinainen juhla on kutsujuhla vietettävä juhlaillalliset Käpylän työväentalolla Helsingissä 3. marraskuuta. Jäsenyhdistykset on kutsuttu mukaan niin, että kukin yhdistys voi lähettää sinne kaksi edustajaansa, illalliskortin hinta 20 euroa. Juhlaan on kutsuttu myös liiton toiminnassa ansioituneita ja yhteis-

työkumppaneita, joten tila asettaa omat rajoituksensa kutsuttavien määrään.

Juhlapäivä aloitetaan liiton toimiloissa Neljännellä linjalla, jossa liiton puheenjohtaja **Petri Karisma** ja liittohallituksen varapuheenjohtaja **Marko Lakkala** ottavat vastaan onnitteluja ja huomionosoituksia klo 14 alkaen. Tarjolla on kahvia ja pikkusuolaista. Samalla voi tutustua uudistettuihin toimitiloihin. Tilaisuuden jälkeen on kuljetus Käpylään, jonne tuki voi tulla suoraankin, jos ei osallistu vastaanottoon linjoilla.

Illallisjuhlassa kuullaan juhlaesitelmä ja juhlapuheita sekä kevyempää ohjelmaa ja muistetaan ansioituneita. Juhlapäivästä tulee oma juttunsa Vapaa Ajattelijan seuraavaan numeroon.

Liitolle työntekijä

Liittoon on palkattu työntekijä FM Jouni Vilka nimikkeellä projektikoordinaattori. Hän on toimistolla toistaiseksi keskiviikkoina ja tekee muut työt etätöinä Tampereella.

Yhdistyneet ajattelijat – yhdistykset toimivat

Opinto- ja retkeilypäivät Kemissä

Jo neljännet pohjoiset vapaa-ajattelijain opinto- ja retkeilypäivät pidettiin 17.-19.8. merellisessä Kemissä. Osanottajat saapuivat Kemiin aurinkoisen sään valitessa perjantaina.

Luantaina pääsihteeri **Esa Ylikoski** luennoi mm., miten laki yhdenvertaisuudesta uskonnon ja vakaumuksen vapauden osalta varuskunnissa toteutuu. Luennoissa käsiteltiin myös ET-opetusta sekä ajatuksen, omantunnon ja vakaumuksen vapautta päiväkodeissa ja kouluissa. Luennon pääteeksi keskusteltiin Norjan tilanteesta. Norjassa muutettiin toukokuussa perustuslakia siten, että kirkko ja valtio erotettiin toisistaan. Norjan perustuslain muutos todettiin kuitenkin keskustelussa lähinnä kosmeettiseksi, koska siellä kuntien ja seurakuntien talousarviot ovat yhdessä.

Lopuksi luennoitsija kertoi liiton tavoiteohjelman valmistelusta ja sen etenemisestä ajallisesti. Ohjelman tiekartta ei vielä ole löytänyt muotoaan.

Ohjelmatyön tarkkaa aikataulua ei vielä ole. Tavoiteohjelmatyöhön voi osallistua kuka tahansa ilmoittautumalla työryhmiin ja tällä tavoin antaa ehdotuksia asiasisältöön.

Asioista käydyssä vilkkaassa keskustelussa todettiin mm., että armeijassa noudatetaan vanhoja perinteitä, vaikka ne ovat ristiriidassa nykyisten voimassaolevien lakien kanssa. Vallitsevaan tilanteeseen odotetaan ratkaisua lähiaikoina. Todettiin, että mm. Euroopan ihmisoikeussopimuksen, Suomen perustuslain ja kirkkolakien sekä vallitsevan arkikäytännön välillä on ristiriitaa.

Osallistujat näkivät, että ET-opetuksen mahdollisuuksista tiedottamisessa on suuria eroja eri kuntien ja koulujen välillä. Päiväkodeissa on myös eroavaisuuksia, mutta on myös hyvin lakia noudattavia käytäntöjä, joissa toteutuu ajatuksen, omantunnon ja vakaumuksen vapaus.

Aiheesta Valta ja vallankiirus luennoi **Martti Vaattovaara**. Luento käsiteli mm. Meksikon valtion sisällä tiheään tapahtuneita valtataisteluja ja vallankäyttöä. Vaattovaara puhui luennoissaan myös Vapaa-ajattelijain liiton liittokokouksen kulusta. Hän esitti ajatuksen, olisiko liiton hallintoelimiä valittaessa keskustelemalla saatu parempi lopputulos kuin pelkästään äänestämällä. Asiasta käytiin vallan käytön näkökulmasta rakentava keskustelu.

Merelliseen Kemiin tutustuttiin niin perjantai-iltana kuin lauantainakin kahdella eri veneretkellä sihteeri **Sauli Kankaanpää** ohjauksessa. Myös Kemin Vapaa-ajattelijain hautausmaahan tutustuttiin seikkaperäisesti puheenjohtaja **Pertti Periniva** opastuksella. Opastuskierroksella oli mukana myös liiton varapuheenjohtaja **Marko Lakkala**.

Tänä vuonna 75 vuotta täyttävä Kemin Vapaa-ajattelijain yhdistys sai Luoteis-Lapin Vapaa-ajattelijain yhdistykseltä huomionosoituksen ja menestyksen toivotukset järjestöyöhön. Ne esitti Martti Vaattovaara.

Lopuksi todettiin, että opinto- ja retkeilypäivät olivat onnistuneet. Todettiin myös, että vapaa-ajatuksen asiaa vietiin eteenpäin. Liiton pääsihteerille ja varapuheenjohtajalle annettiin kiitokset siitä, että heillä ei ollut kiire heti luentojen jälkeen pois, vaan aikaa oli yllin kyllin vaapaan vuorovaikutukseen illoillakin.

Kemin Vapaa-ajattelijat ry
Pertti Periniva
Hannu Alakontio.

Kirjoita lehteen!

Vapaa Ajattelija on kokenut uudistuksen niin ulkoasun kuin sisällönkin suhteen. Vakikirjoittajien ja -kuvittajien lisäksi otamme mielellämme vastaan uusia kirjoittajia ja kuvittajia.

Vapaa Ajattelijan tekemiseen voi osallistua usealla eri tavalla:

1) VAPAASTI AJATELTUA

Vapaasti Ajateltua on mielipidepalsta. Palstalle voi lähettää mielipidekirjoituksia lehden teemoista ja artikkeleista sekä vapaa-ajatteluun yleisemmin liittyviä mielipidekirjoituksia. Mielipidekirjoituksen hyvä merkkimäärä on noin 1000-2000 merkkiä.

2) YHDISTYNEET AJATTELIJAT

Yhdistyneet Ajattelijat on palsta, jolla kerrotaan Vapaa-ajattelijain Liitto ry:n jäsenyhdistysten toiminnasta. Onko jä-

senyhdistyksesi tehnyt tempauksen kotipaikkakunnallanne? Kirjoita siitä meille!

3) ARVOSTELUT

Oletko lukenut hyvän kirjan tai nähnyt elokuvan, joka tuo esiin vapaa-ajattelijoihin kiinnostavia aiheita? Lähetä meille arvostelu! Mitä tuoreempi teos on kyseessä, sen parempi, mutta toki klassikoteoksiakin voi arvioida uudelleen 2010-luvun näkökulmasta. Kirja/elokuva-arvostelun hyvä pituus on noin 4000 merkkiä.

4) ARTIKKELI/JUTTUIDEA

Onko mielessäsi aihe, josta olisi hyvä kirjoittaa lehdessä? Voit lähettää juttuvinkin toimituskunnalle työstettäväksi tai tarjota itse aiheesta kirjoittamaasi juttua julkaistavaksi lehteen.

5) KUVITUS

Maalaatko? Piirrätkö? Valokuvaatko? Teetkö sarjakuvia tai tietokonegrafiik-

kaa? Tarjoa töitäs julkaistavaksi lehteen! Etsimme jatkuvasti uutta kuvamateriaalia lehteen.

Kaikki aineisto, juttuideat ja palautte lehdessä lähetetään sähköpostitse osoitteeseen toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Toimituskunta varaa oikeuden olla julkaisematta ja muokata vapaasti kaikkea sille lähetettyä aineistoa. Muista kuin ennalta tilatuista jutuista emme maksa palkkiota, mutta voit tuki tarjota lehteen juttuideaa tai aineistoa ja saatamme tilata sinulta jutun! Tervetuloa mukaan tekemään lehteä!

Toimituskunnan puolesta
Suvi Auvinen
toimitussihteeri

Yhdistysluettelo

FORSSAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Juha Toivonen • Tölnökaari 4 A 8, 30420 FORSSA
puh. 044 592 0210 • forssa@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Ilkka Vuorikuru • Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
puh. 050 468 5332 • helsinki@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN YLIOPISTON

VAPAA-AJATTELIJAYHDISTYS PROMETHEUS R.Y.

pj. Janne Vainio • Vedenottamontie 12 E 38, 00980 HELSINKI
puh. 050 365 6808 • prometheus@vapaa-ajattelijat.fi

JOENSUUN SEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Ari Sulopuisto • Karhunkatu 27, 80230 JOENSUU
puh. 040 5713 989 • joensuu@vapaa-ajattelijat.fi

KAINUUN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Aki Räisänen • Sudenpolku 6 D 20, 87300 Kajaani
puh. 050 5948 501 • kainuu@vapaa-ajattelijat.fi

KARKKILAN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Jorma Snellman • Ulla Kindstedt (sihteeri) • Korvenkatu 8, 03600 KARKKILA • puh. (iltoisin) 09 225 5930
karkkila@vapaa-ajattelijat.fi

KEMIN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Pertti Periniva • Leppälinnuntie 5, 94700 KEMI
puh. 040 5572215 • kemi@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-SUOMEN VAPAA-AJATTELIJAT RY

ks@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-UUDENMAAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Lasse Pyllki • Hakalantie 40, 04380 Tuusula
puh. 050 5715795 • keski-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

KOTKAN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

Karjalantie 2-4, 48600 KOTKA • puh. 05 218 6047
kotka@vapaa-ajattelijat.fi

KOUVOLAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Heljä Pekkali • Killingintie 4 B 19, 45700 KUUSANKOSKI
puh. 040 704 4638 • kouvola@vapaa-ajattelijat.fi

LAHDEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

Saimaankatu 3-5 B 34, 15140 LAHTI • puh. 03 782 7408
lahti@vapaa-ajattelijat.fi

LAPPEENRANNAN JA YMPÄRISTÖN

VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Tomi Pinomäki • Sollinpellonkatu 8 8, 53300
LAPPEENRANTA • lappeenranta@vapaa-ajattelijat.fi

LUOTEIS-LAPIN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Reijo Raappana • Raappanantie 7, 95830 VAATTOJÄRVI
puh. 044 271 4466 • reijo.raappana@wippies.fi

LÄNSI-UUDENMAAN ATEISTIT RY

Koivumäentie 18 A 35, 01230 VANTAA •
lansi-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

NOKIAN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Sirkka Salonen • Hoppulankatu 5, 37120 NOKIA
nokia@vapaa-ajattelijat.fi

OULUNSEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Jouko Saksio • Jalohaukantie 1 E 4, 90250 OULU
puh. 040 536 0345 • oulu@vapaa-ajattelijat.fi

PORVOON SEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT -

BORGÅNEJDENS FRITÄNKARE R.Y.

pj. Aimo Törmänen • Tarmolankatu 24 C 23, 06100 PORVOO
puh. 040 748 1022 • porvoo@vapaa-ajattelijat.fi

RAISION VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Niko Saarinen • 040 538 4820 • sihteeri Arres Lindqvist
Valpuri Innamaan katu 12 F 81, 20610 TURKU •
raisio@vapaa-ajattelijat.fi

ROVANIEMEN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Anne Petranen • Saaruantie 6 B 5, 96440 ROVANIEMI
rovaniemi@vapaa-ajattelijat.fi

SATAKUNNAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Arvid Saarinen • Yrjönkatu 11 A 7, 28100 PORI
puh. 0400 833 210 • satakunta@vapaa-ajattelijat.fi

SEINÄJOEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

seinajoki@vapaa-ajattelijat.fi

TAMPEREEN VAPAA-AJATTELIJAT RY

Yliopistonkatu 58 B, 33100 TAMPERE • puh. 045 130 3837
tamper@vapaa-ajattelijat.fi

TURUN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Antti Ellonen • Mittarinkatu 2 as 1, 20100 TURKU
puh. 044 209 0445 • turku@vapaa-ajattelijat.fi

VAASAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITON

VOUKSENLAAKSON YHDISTYS R.Y.

pj. Hannes Koivumäki • Ensontie 47 A 4, 55610 IMATRA
puh. 050 555 7793 • vuoksenlaakso@vapaa-ajattelijat.fi

VARKAUDEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Taisto Kaukonen • Toritorppa • Petroskoinkatu 18
78200 VARKAUS • puh. 017 552 7277
varkaus@vapaa-ajattelijat.fi

Seuraavassa numerossa ~ 4/2012

Teemana USKONNOTTOMAT JUHLAT

Jumalattomat juhlat

syntymästä kuolemaan

Juhliiko uskonnoton joulua?

Uskonottomien juhlien historiaa

**Uskotko, ettei maailmaa
luotu seitsemässä päivässä?**

**Ettei pilven päällä istu sen
enempää harmaapartainen
mies kuin lentävä
spagettimonsteriaan?**

**Kehtaatko väittää, että
uskonottomallakin on
omatunto?**

**Oletko kiinnostunut
oikeuksistasi
yhteiskunnassa?**

Jos vastaat kyllä, olet etsimämme Uskomaton! Vapaa-ajattelijat edistävät **uskonottomien ihmisten omantunnon ja vakauksen vapautta**. Vaadimme uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten yhdenvertaista kohtelua valtion ja kuntien palveluissa. Tuemme ihmisten oman identiteetin, etiikan ja maailmankuvan rakentumista vapaasti ilman uskontosidonnaisuutta.

LIITY MEIHIN!

Katso nettisivuiltamme www.vapaa-ajattelijat.fi lähin jäsenyhdistys ja tule mukaan toimintaan. Maailma on meidän!